

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul III Nr. 87

Simbătă 17 martie 1973

16 pagini — 1 leu

Imperative actuale ale educației fizice și sportului

Elaborată în temelul concepției potrivit căreia educația fizică și sportul sînt fenomene sociale de importanță majoră, în condițiile noii orînduirii fiind considerate activități de interes național, parte componentă esențială a complexului proces de educație comunistă a maselor de oameni ai muncii, în special a tineretului, **Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 28 februarie—2 martie 1973** cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului vine să confirme preocuparea constantă a partidului nostru încă de la instaurarea regimului democrat-popular de a transforma activitatea sportivă într-un bun al întregului popor, de a forma climatul necesar pentru ca fiecare om al muncii să se bucure de binefacerile mișcării în aer liber, de a-și dezvolta trupul și mintea. Animat de cele mai înaintate și generoase idei despre menirea educației fizice și sportului în societatea socialistă, acest autentic document programatic, această pirghie în acțiune își fundamentează obiectivele concrete pe care le indică pentru perfecționarea sportului de masă ca mijloc principal în fortificarea organismului și dezvoltarea capacității fizice a tuturor cetățenilor patriei pe considerentul că în acest domeniu munca se cere orientată cu precădere spre folosirea celor mai accesibile căi și modalități de practicare a educației fizice și sportului de către mase în aer liber. Largile deschideri pe care Hotărîrea le face în acest sens sînt limpezite, precise și exacte. Este de relevat înainte de toate faptul că se vor intensifica eforturile pentru asigurarea condițiilor optime ca toți cetățenii patriei, înainte de toate tînetul din școli și facultăți, din întreprinderi, uzine și instituții, de la sate și din armată să practice sistematic educația fizică, să aibă asigurat accesul nelimitat la sport și baza sa materială, în mod organizat, în timpul liber. Din acest punct de vedere și în acest context rețin în mod deosebit atenția complexe măsuri precon-

zate pentru ca Școala — acest veritabil lăcaș de cultură, educație și civilizație, acest forum de dăltuire și modelare a fizionomiei omului nou al societății noastre socialiste — să-și îndeplinească, într-o structură socială ce impune cu mîndrie învățămîntul general obligatoriu de 10 ani, în perspectiva apropiată și pe cel liceal, exigent și în mod exemplar rolul pe care îl are și în sistemul educației și sportului. Potrivit Hotărîrii, în școlile de toate gradele o atenție primordială se va acorda îmbunătățirii calității și eficienței procesului de învățămînt în cadrul orelor de educație fizică, prin orientarea programelor acestei discipline în așa fel încît să asigure un conținut adecvat pregătirii temeinice a elevilor și studenților; cea mai mare parte a activităților se va desfășura în aer liber; planul de învățămînt pentru unitățile preșcolare va cuprinde, zilnic, jocuri și exerciții fizice accesibile vârstei copiilor. Organizarea celor mai diverse forme ale activității de educație fizică, sportivă și turistice, a întrecerilor care să desemneze pe cei mai buni sportivi la diferite ramuri și probe, serbările și duminicile culturale-sportive, complexul polisportiv denumit „Sport și Sănătate”, crosurile de masă, marșurile reprezintă doar cîteva din pirghiile care vor fi create și acționate pentru a stimula pionierii, elevii, stu-

ION IUGA

(Continuare în pag. a 2-a)

Tableta săptămînii

Reciclare

Ion I. Aron este un tînr membru al Facultății de fizică. Demn urmaș al lui Ion Aron, cunoscutul academician, el a trecut de faza „îndreptățește mari speranțe”, instalîndu-se solid în categoria de „tînr savant, deja cunoscut în lumea specialiștilor”. Este însurat și are o delicioasă fetiță — Ileana. Trebuie să aibă șase sau șapte ani. Prietenia care mă leagă de decenii de tată, s-a extins în mod natural și asupra fiului.

Tocmai la el mă gîndeam, întorcîndu-mă de la facultate, cînd a apărut brusc, în fața mea. Nu eram grăbiți nici unul, nici altul, ceea ce ne-a îngăduit să înfiripăm un mic dialog:

- Ce mai faci?, l-am întrebat.
- Ce să fac? Mă reciclez.
- Cum așa? Ați intrat și voi la rînd?
- Nu; nu e vorba de specialitatea mea, răspunse el ușor înșepat. Aici eu contribuî la reciclarea altora. Este vorba de ceva mult mai grav. Am reînceput să studiez materiale de clasa întâi.
- Elementară?
- Elementară.
- Sînt curios să știu ce anume studiezi.
- În primul rînd, scrisul (cu titlul mă descurc). Constat că a evoluat bînîșor de pe vremea cînd eram eu în clasa întâi. Buclele de la l, b nu se mai fac așa groase ca pe vremuri. Acum au siluetă. Apoi, nodul de la literele r, b nu se mai

face în dreptul liniuței superioare, ci mai jos. În sfîrșit, litera t a crescut în lungime. După atîția ani, era și natural! De ce rîdeți?

— Rîd pentru că mă gîndesc la nepoții mei. Copiii mei fac o experiență similară. Trebuie să-ți spun că deseori sînt și eu antrenat la această muncă. Dar continuă, te rog.

— În al doilea rînd, vine modul de scriere al unor grupe de consoanante: ghe, ghi, che, chi. Intr-o zi, fetița vine acasă, ușor preocupată. „Ce ai?”, am întrebat-o. „Tăticule pentru mine am de scris o pagină întreagă cu cuvinte care conțin pe ghe, ghi”. „Nu e nimic”, am răspuns eu optimist. Dar optimismul meu era prematur. Am găsit eu vreo două-tri cuvinte, dar atît. Și atunci, în timpul mesei, am transformat tema fetiței într-un joc de societate la care am antrenat toți membrii familiei. Cu chiu, cu vai, am reușit să umplem pagina.

— Foarte cu acest joc de societate ar fi trebuit inițiat de învățătoare, cu toți elevii clasei. Ar fi petrecut cu toții o oră minunată.

— Nu o fi intrînd în canoanele pedagogice actuale.

— Tot ce se poate. Povestea asta îmi readuce în minte o vorbă a unui doctor al copiilor mei, un minunat practicant și un înțelept. „Copii mici, griji mici. Copii mari, griji mari”, mi-a spus el. Acum patruzeci de ani.

— Nu se mai potrivește acum, observă tînrul meu prieten.

— Nu se mai potrivește. De aceea sînt, ca să spun așa, ușor nedumerit.

Leon Niculescu

Școala, în acțiunea patriotică de dezăpezire

Capricioasă, iarna acestui an ne-a adus în agonia ei o surpriză deloc plăcută: căderi masive de zăpadă, viscoale și troiene care au blocat arterele de circulație în București și în unele județe din sudul țării, făcînd dificilă aprovizionarea și accesul oamenilor la locul de muncă.

La chemarea Comandamentului Central pentru înlăturarea urmărilor căderilor masive de zăpadă și ale viscolului au fost mobilizate mari forțe mecanice și umane; toți cetățenii apți de muncă, tineri și vîrstnici, bărbați și femei, sprijiniți de unități ale armatei, într-un suprem efort fizic și de voință, au muncit zi și noapte pentru ca urmările nefaste ale iernii să fie grabnic înlăturate. Oamenii școlii, profesorii și elevii, ca în orice împrejurare asemănătoare, n-au putut rămîne nici de această dată nepăsători la acțiunea patriotică de dezăpezire. Cu entuziasmul și eroismul ce îi caracterizează, înarmați cu lopeți și tirnăcoape, ei s-au atașat miilor de cetățeni de pe străzile orașelor sau din incinta întreprinderilor, ajutînd la deblocarea lor, dînd dovadă, nu o dată, de ade-vărat eroism. Cu brațele lor tinerești ei deschid parcă drumul primăverii apropiate.

D. RACHICI

IN ACEST NUMAR:

Repere ale modernizării

- Aspecte ale corelării disciplinelor la clasele I-IV
- O tratare strategică a învățămîntului
- Forța de muncă și utilizarea ei
- Contra formalismului, contra rutinei.

ACCENTE

Programele pentru examenele de definitiv și cursurile de perfecționare

In atenția educatoarelor și învățătorilor înscriși la examenele pentru definitivarea în învățământ și obținerea gradului al II-lea.

Programele pentru sesiunile de examen din anul 1973 sînt cele care au fost valabile pentru sesiunile din anul 1972. Aceste programe au fost tipărite și difuzate Inspectoratelor școlare județene.

De asemenea, programele pentru cursurile de perfecționare din acest an sînt cele publicate în „Tribuna școlii” numerele 7 și 8 din 18 și 25 iunie 1971, după care s-au desfășurat și cursurile din anul 1972.

Mic ghid de orientare școlară și profesională

O utilă inițiativă a revistei „Învățământul profesional și tehnic” o constituie rubrica-supli-

ment „Itinerar în lumea profesiunilor”, din care în numărul pe februarie 1973 ni se oferă partea a VI-a. După o scurtă pre-

zentare a specificului industriei construcției de mașini grele (care, se subliniază în preambul, „constituie pivotul principal al întregii industrie naționale”), a dezvoltării ei fără precedent în anul construcției socialismului sînt descrise, în continuare, profesiile și specialitățile în care se pot pregăti absolvenții învățământului general și liceal, precum și rețeaua școlară. În partea I sînt arătate specialitățile care sînt pregătite prin școlile profesionale și ucenicie, specialități de o largă gamă profesională și cu o mare pondere în economia

națională: cazangiu, frezor, rabotor, mortezor, strungar, rectificator, lăcătuș, electrician întreținere și reparații, modeleri etc. În partea a doua a acestui ghid, sînt arătate specialitățile care se pregătesc în cadrul liceelor industriale, ca și în cadrul școlilor de specializare postliceale (în automobile și tractoare, în prelucrări la cald, prelucrări prin așchiere, mașini și utilaje, construcții navale — licee industriale; laborator mecano-metalurgic, tehnologia sudurii, proiectări în industria construcțiilor de mașini — școli de specializare postliceală). De o reală utilitate pentru familie, elevi și școli este lista inserată în partea finală a ghidului care cuprinde rețeaua de școli profesionale și ucenicie, licee indus-

triale și școli de specializare postliceală în această ramură a industriei naționale.

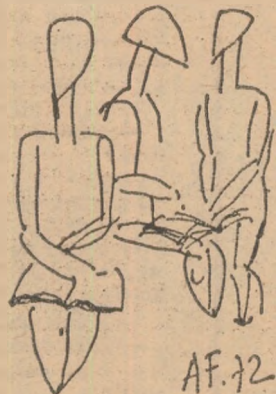
N.S.

In sprijinul perfecționării profesorilor biologi

Incepînd cu numărul 1 (ianuarie-februarie a.c.), revista „NATURA” deschide rubrica „In sprijinul perfecționării” menită să prezinte studii utile cadrelor didactice care predau biologia și care urmează să susțină examenul de definitiv și grad.

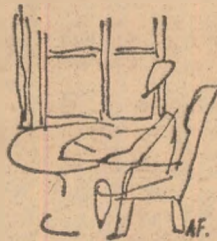
Necesitatea clarificării noțiunii de specie, a trăsăturilor ei și a diferitelor ei trepte calitative, constituie obiectul studiului conf. univ. D. Mititelu de la Universitatea din Iași, intitulat: „Specia ca sistem

și nivel de organizare a materiei vii”. N. Fabian și I. Szabo, lectori universitari la Universitatea din Cluj, propun ca

„Modele cu caracter problematizat care pot fi folosite la lecțiile de recapitulare finală la zoologie” 12 planșe sintetice, elaborate și experimentate în vederea dezvoltării capacității de analiză și sinteză, adaptării cunoștințelor la situații noi, dezvoltării inteligenței elevilor.

Prof. Gabriela Mărășescu (Liceul nr. 1 Tir-

goviste) oferă sugestii exemplificate de modernizare a lecțiilor de recapitulare finală, în formula lecției în laborator, a lecției-problemă și a lecției-excursie, precum și întrebări cerînd răspunsuri bazate pe conexiunea inversă, scrise pe fișe-text.

La rubrica „Biologia în școală”, prof. Mihai Bejenaru din Cîmpulung-Moldovenesc pledează pentru predarea interdisciplinară a biologiei, apelînd, mai ales, la biochimie și pentru adaptarea programelor, manualelor, filmelor didactice la această nouă necesitate stringentă. Profesorii Dumitru și Ariadna Ioan, de la Liceul nr. 7 din Iași, demonstrează o modalitate modernă de restructurare a lecției de sinteză „Organismul, un tot unitar”, iar prof. Elena Gane de la Liceul „N. Grigorescu”-Cîmpina, un procedeu de folosire a fișei „suport” la lecțiile de biologie.

Informări, recenzii completează acest număr bogat.

D. VOICULESCU

Unii experimentează, dar ceilalți ce fac?

Cred că nimeni nu se arată dispus să socotească o metodă sau opinie „moderne” doar fiindcă sînt de apariție recentă (sau aparent recentă). Așa, de pildă, în broșura „Puncte de sprijin pentru perfecționarea procesului de învățământ”, editată de Institutul de științe pedagogice în 1971, se afirmă că „în învățământul tradițional (cît de „tradițional”?), elevul era considerat obiect al educației, recipient pasiv al unei informații oferite”. Dar, încă prin secolul XVI, Montaigne cerea un dascăl „qui eût plutôt la tête bien faite que bien pleine” — tocmai pentru a-și de-

prinde școlarul să judece cunoștințele primite. Să ne mai referim și la poziția avansată cuprinsă în „Leçon des choses” a lui Rousseau?

Am avut unele rezerve, pe vremea cînd era destul de greu să-ți îngădui astfel de rezerve (din cauza „unanimității” acceptării acestor concepții) cu privire la proclamarea priorității învățământului oral — ca și a eficienței „miraculoase” a structurilor — în predarea limbilor moderne. Iată însă că ultimul număr din culegerea „Limbile moderne în școală” (vol. I, 1973) publică unele puncte de vedere care atestă că mai sînt și alții... rebeli care gîndesc că nu există metode exclusiviste.

Aceasta nu înseamnă că sînt — aprioric — împotriva oricărei perfecționări a metodelor de predare. Mi se pare că nu pot afirma că au atins un „punctus terminus” în materie de predare decît cei cuprinși de suficiență.

Alături de alți colegi, am încercat și eu cîteva modeste experimente privind studierea pe grupe de elevi și „reconstituirea” textului literar — încercări pe care le-am expus într-o comunicare ținută la Colocviul Național de la București, 14 decembrie 1972. La acest Colocviu, ascultînd celelalte referate și comunicări, mi-am dat seama că perfecționarea predării este, în fond, un zăbucium permanent — cu izbinzi și eșecuri — în vederea obținerii unei eficiențe sporite a lecției. Sau, altfel spus, este acea stare de nemulțumire care

ne ferește de automulțumire, de rutină. Cum se realizează acești pași înainte? „Printr-o uriașă muncă de informare. Apoi curaj, efort creator...” („Reper ale modernizării” — „Tribuna școlii”, nr. 85). În legătură cu această „uriașă muncă de informare” (și aș adăuga nu numai de informare) vreau să consemnez unele nedumeriri.

Cu prilejul diferitelor inspecții, ținerii unor lecții demonstrative, al unor referate și comunicări sau unor schimburi de experiență se apelează la cîțiva profesori — de obicei aceiași — care sînt „cuprinși în experiment”. Aceștia, după ce că se străduie, uneori zile și nopți pentru o mai bună reușită a obiectivului propus, sînt ținta ironiilor aceluia care, arborînd un scepticism „superior” se „abțin” de la orice experiment. Și se țin deoparte. Și-și vîd liniștiți de treabă. Și „figura” le merge.

Dar este drept că numai cîțiva profesori să fie „cuprinși în experiment”? Ceilalți ce fac? De ce nu sînt și domniile lor obligați să țină lecții demonstrative și comunicări? Nu de alta, dar să vedem și noi cît de moderne sau cît de „tradiționale” sînt lecțiile dînsilor. Și cît de „infailibile” sau cît de vulnerabile sînt. Să ne dăm și noi seama ce uriaș efort de informare (și nu numai de informare) înglobează orele lor.

Eu așa cred că ar fi drept. Nu știu alții ce părere vor avea.

FLORIN ANGHEL
Liceul „N. Bălcescu” — Pitești

Imperative actuale ale educației fizice și sportului

(Urmare din pag. 1)

denții, tinerii muncitori și țărani, marea majoritate a cetățenilor patriei să-și apropie educația fizică și sportul ca pe niște aliați firești, indispensabili, organic integrați în preocupările fiecăruia, astfel încît să devină, efectiv, un bun al tuturor, o necesitate vitală.

În această complexă acțiune, la loc de frunte se află greua și nobila sarcină a profesorului sau instructorului desemnat de a conduce această activitate, de a insufla elevilor interesul și, apoi, pasiunea pentru educația fizică, în așa fel încît exercițiul fizic cotidian, sub orice formă, să pătrundă organic în viața tînarului, a fiecărui cetățean. S-ar părea, la prima vedere, că mișcări atât de firești cum sînt alergarea, săritura, aruncarea nu ar mai trebui învățate, omul însușindu-și-le și efectuîndu-le cu naturalitatea impusă de necesități fiziologice. Eroare! Investigatiile științifice relevă că omul evoluat, stăpîn pe mijloace perfecționate manifestă uneori tendința unei „moleșeli” fizice de loc sănătoasă. Iată de ce profesorii și instructorii de educație fizică sînt chemați să păstreze nealterat sentimentul nobililor lor meniri; să învețe pe oameni să alerge, să sară, să arunce, să-și fortifice sănătatea, prin sport și educație fizică.

Este evident că în spiritul Hotărîrii partidului nu numai școala trebuie să fie aceea care să fundamenteze complexul primar a ceea ce se numește educație fizică și sport, ci și familia, toate organizațiile și instituțiile existente, avînd în preocupările lor educarea tineretului, a oamenilor muncii în general. O asemenea constatare se impune mai cu seamă în virtutea faptului că și alte calități, proprii nu numai sportivilor, ci comune unei educații complexe, cum sînt: îndemnarea, prezența de spirit, rapiditatea în luarea unor decizii ș.a.m.d., pot și trebuie să fie cultivate și chiar determinate de diferiți factori educaționali.

Paralel cu dezvoltarea educației fizice în rîndul oamenilor muncii, Hotărîrea preconizează măsuri concrete menite să intensifice calitativ preocupările viitoare în domeniul sportului de performanță. Se va acorda prioritate îmbunătățirilor de concepție; de organizare și de climat vizînd întărirea muncii și disciplinei în toate unitățile sportive, afirmarea pe o scară tot mai largă a talentelor autentice, reprezentarea tot mai prestigioasă pe plan mondial a sportului românesc.

Preocuparea manifestată a partidului de a contura un program de acțiune calitativ, cît mai cuprinzător și mai concret, din care fiecare dintre cei ce au atribuții pe tărîmul educației fizice și sportului, fiecare dintre cei ce practică sportul, fiecare cetățean în parte să înțeleagă ce anume este chemat să facă pentru ca într-adevăr, pe de o parte, toți școlarii, întregul tineret, populația țării să practice în mod sistematic sportul și exercițiile fizice; iar, pe de altă parte, talentele autentice să se poată afirma plener, să-și îmbunătățească constant performanțele într-un exigent climat de muncă și disciplină și să reprezinte cu demnitate sportul românesc în confruntările internaționale constituie esența și scopul final al recente Hotărîri a Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea educației fizice și sportului în țara noastră. Ea relevă pregnant necesitatea și vizează ca educația fizică să se desfășoare pe scară națională, să devină realmente instrumentul dezvoltării fizice generale a populației, mijlocul eficient de formare a unui om integru, sănătos, robust, capabil să-și consacre energia creatoare edificării noii orînduirii pe meleagurile României.

Conținutul învățămîntului

O direcție de modernizare a învățămîntului o constituie intervențiile în conținutul acestuia pentru ca el să reflecte transformările care au loc în știință și tehnică, să servească obiectivele educaționale impuse de epoca noastră.

După cum se știe, conținutul învățămîntului se obiectivează în planurile de învățămînt, în programele școlare și în manuale. Pentru a înțelege ce intervenții sînt necesare în vederea modernizării acestora sînt necesare unele precizări pe care le impun caracteristicile epocii.

În primul rînd, este necesară o înțelegere clară a scopurilor școlii, definită în documentele partidului nostru ca „izvor de cultură și factor de civilizație”.

În al doilea rînd, a apărut necesitatea unei noi definiții a culturii generale, pornind de la cerințele epocii și, în raport cu acestea, a apărut necesitatea precizării trăsăturilor dominante care să definească personalitatea umană. În felul acesta, vom putea stabili conținutul cu care să operăm în direcția realizării lor.

Orice fapt de civilizație constituie cultură realizată

Privitor la prima problemă, observăm că în definirea școlii se operează cu două categorii: „cultură” și „civilizație”. Pînă nu de mult, cele două categorii se deosebeau astfel: cultura era considerată ca ansamblu al valorilor spirituale, iar om de cultură era cel care asimilase cît mai multe asemenea valori. Civilizația era considerată ca ansamblu al valorilor materiale, în-deosebi ca ansamblu al uneltelor și tehnicilor de intervenție în transformarea naturii.

Deși se păstrează termenii cultură și civilizație, sensul lor este altul. Cultura este ansamblul atît al valorilor spirituale, cît și al celor materiale, iar civilizația este realizarea acestora în viața cotidiană. Cu alte cuvinte, cultura este întotdeauna o treaptă spre civilizație, o civilizație pe cale de realizare, iar civilizația

este o cultură pătrunsă în viața cotidiană a poporului.

Sigur că nu orice valori de cultură se convertesc în fapte de civilizație, dar orice fapt de civilizație este o cultură realizată, presupune valori culturale. De aceea, școala are sarcina de a transmite valori de cultură (de data aceasta înțelegînd prin cultură atît pe cea spirituală cît și pe cea materială), dar, mai ales, are sarcina de a organiza pătrunderea acestei culturi în viața cotidiană pentru a civiliza poporul. În felul acesta, orientarea dată școlii, de conducerea noastră de partid, pentru a introduce în conținutul învățămîntului și obiectul „instrucția tehnico-productivă” este o orientare cu fundamente științifice clare, o expresie a luptei pentru civilizație.

Înțelegînd raportul dintre cultură și civilizație ca pe un raport de determinare, de geneză între cultură și civilizație, putem defini educația ca acțiune de asimilare a valorilor culturale, în fond ca asimilare a experienței social-istorice a omenirii și ca pe o transpunere a ei în viață, ca pe o îmbogățire „prin aplicare” a acestei experiențe social-istorice. Dacă înțelegem în felul acesta educația, ea apare ca un factor propulsiv al progresului social. Știința, arta, tehnica fac parte din experiența social-istorică, din cultura generală pe care trebuie să o realizeze școala. Insistăm asupra concluziei: și tehnica face parte din cultura generală. Tehnica nu mai este o entitate alături de cultura generală, ci ea intră în conținutul culturii generale.

O analiză pe verticală corelată cu formarea stadială

Cum trebuie să definim cultura generală în epoca noastră?

În primul rînd, este necesară completarea analizei, am spune, orizontale, de însumare matematică a domeniilor culturii, cu o analiză pe verticală a culturii generale, corelînd această analiză cu formarea stadială a omului de cultură, formare impusă și de prezența unor paliere

de structurare a proceselor psihice la diverse nivele de vîrstă.

În lucrarea „Introduction à la pédagogie”, G. Mialaret, respectînd în mare parte indicațiile privind dezvoltarea mintală stadială, dată de Piaget, prezintă stadiile de formare a omului cult contemporan. Pentru a înțelege aceste stadii și valoarea lor în acțiunea de formare a omului cu o cultură generală, este necesar să precizăm trăsăturile acestui om cerut de epoca contemporană.

Se acreditează ideea că omul de cultură contemporan este specialistul cult. Specialistul cult se caracterizează în primul rînd prin receptivitate deosebită la nou. Această receptivitate am putea spune, îl face incapabil de rutină în activitatea sa. El nu este un om „perfect” în sensul de sistem închis, ci este un om cu multe valențe libere. Aceste valențe pot fi folosite în direcția progresului propriii sale specialități, căci poate asimila noutățile din alte domenii de cultură și le poate folosi pentru dezvoltarea continuă a specialității sale. Aceasta înseamnă mare mobilitate, mare capacitate de elaborare a soluțiilor înlocuitoare, capacitate de a renunța la soluții anterioare formulate, dovedite greșit.

Formația culturală a specialistului cult nu mai poate fi bazată pe totalitatea informațiilor din toate domeniile de cultură. Ea presupune, însă, pe lîngă o cultură temeinică a specialității, și o cultură matematică, precum și o cultură filozofică. Precizăm, este vorba de „specialistul cult”, la ultima treaptă pe drumul formației într-un domeniu sau altul al activității sociale, treaptă ce ar trebui realizată în instituțiile de învățămînt superior. Pe celelalte trepte ale învățămîntului se realizează pregătirea necesară acestei formații. Pregătirea se face prin selecția informațiilor din diferite domenii de cultură și după criteriile stadiale despre care vom vorbi mai jos.

Matematica și filozofia sînt cele două domenii de cultură pe care trebuie să le posede orice specialist cult al epocii noastre. Matematica, pentru că, în condițiile volumului de informații extrem de bogat care se acumulează azi, ne ajută să sintetizăm și să exprimăm sintetic cunoștințele. Limbajul matematic este cel mai sintetic, cel mai direct și universal în același timp. În epoca noastră, esențial este să știm să înlăturăm elementele perturbatoare. Matematică ne ajută să înlăturăm redundanța. Limbajul matematic, limbajul logicii matematice în-deosebi, este un limbaj științific de mare perspectivă.

Filozofia are însă o altă caracteristică. Ea oferă posibilitatea de circulație a informației pe arii foarte largi pentru că operează cu categorii sintetizatoare de cea mai mare generalitate. Din această cauză, ea ajută la realizarea dialogului eficient între orice categorii de specialiști. Datorită faptului că stimulează și latura afectiv-emoțională, filozofia

materialist-dialectică antrenează și acțiuni eficiente de largă rezonanță. Ea determină atitudinile. Acestea stau la baza realizării culturii în viața cotidiană, la convertirea ei în civilizație.

Stadiile de formare: instrumental, operațional, al reflecției filozofice și specializării

Care sînt stadiile de formare a personalității culte cu însușirile mai sus prezentate? Primul stadiu de formare culturală este stadiul însușirii culturii instrumentale, al cunoștințelor cu caracter instrumental. Cunoștințele cu caracter instrumental, indispensabile oricărui om, sînt tocmai acele cunoștințe care asigură însușirea în continuare a culturii în general, sau a unor domenii de cultură. Bunăoară, citit-scrisul este instrumentul însușirii oricărei culturi. Pentru cultura muzicală, solfegierea este un instrument de bază. Cine nu știe să solfegieze nu poate dobîndi cultura muzicală. Fără acest instrument al solfegierii nu ar fi existat Bach, Mozart, Enescu pentru că fără partitură nu s-ar fi transmis opera lor de-a lungul anilor.

Al doilea stadiu indispensabil oricărui om îl constituie stadiul operațional. Cine nu are cunoștințe și deprinderi cu care să opereze, să depășească dificultăți, să rezolve probleme teoretice și practice acela nu poate să progreseze. Stadiul operațional are două nivele. Un prim nivel al operaționalității este acela în care cunoștințele ajută numai la rezolvarea problemelor practice, în primul rînd a celor care sînt date pentru a ilustra aplicațiile unei teoreme, ale unor principii, legi etc. Al doilea nivel al operaționalizării se caracterizează prin faptul că propulsează omul spre o formație culturală superioară. În școală, acest nivel constă în faptul că elevul însuși este obligat, pentru a soluționa o anumită problemă practică, să alege, bunăoară, dintre mai multe teoreme, pe cea care ajută la soluționarea problemei.

Profesorii spun că ridică elevii la nivelul al doilea de operaționalitate, cînd, de fapt, realizează prima etapă. De obicei, se întîmplă astfel: se demonstrează, la matematică, de exemplu, o anumită problemă și apoi este pus elevul să o demonstreze și el; se dă după aceea o problemă „aplicativă” în care se folosește întocmai teorema învățată; problema este de același tip cu celelalte rezolvate în fixarea lecției.

Operaționalizarea la nivelul doi deschide drum formării complete a personalității, deschide perspective pentru stadiul al treilea, pentru stadiul reflecției filozofice și al specializării, stadiul necesar oricărui om pe care, în condițiile generalizării învățămîntului de 12 ani, școala noastră îl va realiza.

Specializarea este eficientă cînd se corelează cu reflecția filozofică, adică atunci cînd căutarea și alegerea specialității este rezultatul propriilor analize, propriilor reflecții. Specializarea care se naște la acest nivel de cultură este totdeauna o concretizare a unei culturi ample într-o direcție bine definită; ea apare ca o concretizare a culturii generale într-un domeniu conturat precis.

Se înțelege că atît stadiul instrumental cît și stadiile operațional și cel al specializării se realizează printr-un conținut specific, prin cunoștințe care au caracteristici preponderent instrumentale, operaționale sau de specializare.

Idealul educațional se obiectivează la noi în activitatea celui specialist care, prin consecvența sa principial-morală, traduce în întreaga sa comportare o atitudine morală comunistă. Conținutul învățămîntului trebuie să realizeze, deci, atît sarcinile educației intelectuale cît și pe cele ale educației morale, și să contribuie la convertirea culturii în civilizație.

V. BUNESCU

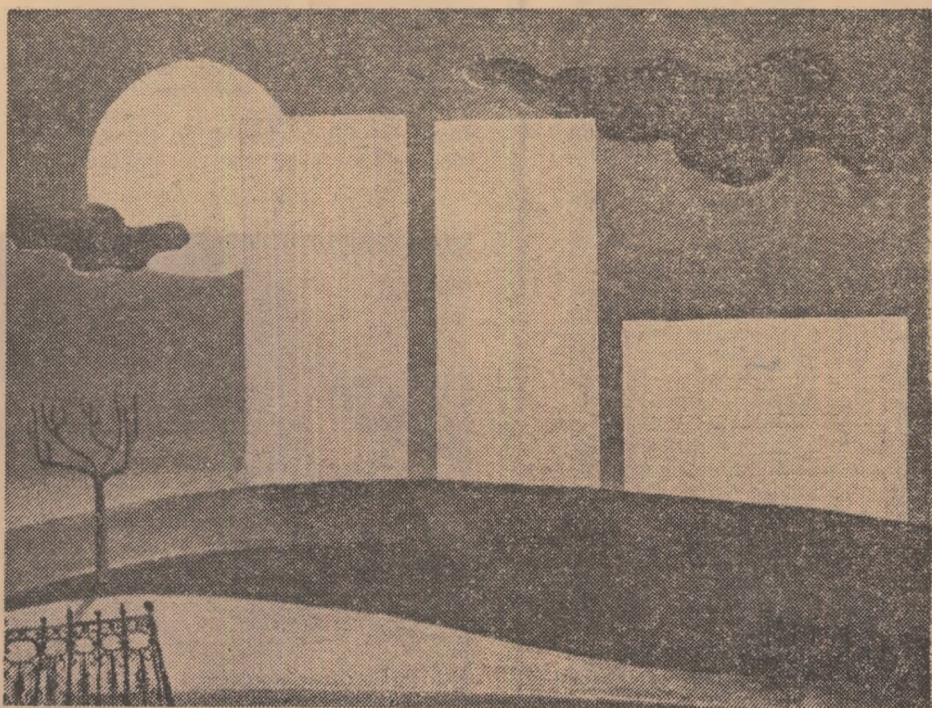
Expoziția republicană

- de pictură,
- sculptură
- și grafică

a profesorilor de arte plastice

„Citadină”

EMIL GRAMA

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

Pedagogia vocabularului

Activitatea în legătură cu îmbogățirea vocabularului constituie o sarcină specială a lecțiilor de citire, un obiectiv principal al predării limbii române, iar la clasele mici al tuturor obiectelor de învățământ.

Explicarea cuvintelor și expresiilor, îmbogățirea fondului lexical al elevilor, tehnica și metoda acestei activități trebuie să fie întemeiate pe o concepție didactică funcțională, care, în acest domeniu, are drept obiective largirea universului cultural al elevilor, sporirea eficienței instrumentelor lor de cunoaștere, dezvoltarea capacității limbajului de a înțelege și exprima gândurile și sentimentele umane.

În explicarea cuvintelor trebuie să se aibă în vedere procesul formării noțiunilor, legile generale ale învățării. Se desprinde astfel concluzia că activitatea de explicare a cuvintelor este, în fond, o activitate care se înscrie în planul sarcinilor cognitive ale procesului de învățământ.

Așa cum diferite cunoștințe care se transmit elevilor se consideră numai atunci însușite de elevi, când ei pot opera cu ele, adică știu să se folosească de ele în activitatea de cunoaștere, de rezolvare a unor probleme teoretice sau practice, în diferite situații de viață, tot așa și cuvintele și expresiile noi întâlnite în textele de citire se pot considera însușite în condițiile în care elevii le folosesc, ca resurse ale limbajului lor, pentru înțelegerea ideilor altora și pentru a se face înțeleși de către alții prin comunicarea propriilor lor gânduri și stări sufletești.

Textele de citire urmăresc în mod implicit continua largire, îmbogățire și precizare a vocabularului elevilor așa cum urmăresc, de altfel, largirea orizontului lor de cunoaștere. A limita scopul lecțiilor de citire numai la citirea propriu-zisă, la însușirea tehnicilor și deprinderilor de citire ar însemna să minimalizăm contribuția acestui obiect de învățământ la formarea generală a elevilor, să-l reducem funcțiile sale.

A învăța să citești înseamnă a învăța să înveți, a învăța să înțelegi, a învăța să te cultivi, să pătrunzi, treptat, în tezaurul cultural al omenirii. De aici rezultă funcția instrumentală a citirii, necesitatea însușirii în clasele mici și perfecționarea în anii următori de școlaritate a acestui instrument de muncă intelectuală. De aceea, se impune ca lecțiile să acorde un loc mult mai important activității legate de vocabular. Nu exagerăm dacă considerăm că oricare ar fi structura unei lecții de citire — și aceste structuri pot fi foarte variate — o etapă obligatorie să fie îmbogățirea vocabularului. Nu este vorba numai de sporirea fondului de cuvinte și expresii, ci de largirea și adâncirea sensurilor cuvintelor vechi, de activizarea continuă și sistematică a vocabularului pasiv, de

antrenarea elevilor în folosirea cuvintelor pe care le înțeleg, dar nu le folosesc în comunicarea lor. Metodicile în vigoare prevăd o diversitate de procedee pe care le poate folosi învățătorul în explicarea cuvintelor și expresiilor.

Dar problema care se ridică și pe care trebuie să și-o pună un învățător preocupat de realizarea unei învățări conștiente și temeinice se referă la modalitățile prin care aceste achiziții noi devin cu adevărat un bun al elevului, îi amplifică, de la o lecție la alta, posibilitățile sale de cunoaștere, de investigație, de înțelegere și de expresie.

În acest scop, pentru fiecare cuvânt și expresie nouă s-ar cere variate exerciții lingvistice care să pună în evidență raporturile de sens ce se pot stabili între cuvinte, diferite sensuri pe care acestea le pot primi în contexte, în diferite construcții verbale menite să evoce întâmplări, situații, dorințe, aspirații ale elevilor, să redea, să comunice idei și sentimente ale lor.

Astfel de strategii pe care le aduc în prim plan didactica funcțională situează pe elev în rolul firesc de participant activ. El nu va recepționa pasiv explicațiile date de învățător privind semnificația unor cuvinte sau expresii, ci va acționa, valorificând cunoștințele sale, fondul său lexical, capacitățile sale de exprimare și implicit de gândire, de elaborare și sistematizare a ideilor, a impresiilor. Fiecare elev va fi solicitat să încerce integrarea noilor cuvinte și expresii în fondul lui lexical și să probeze această integrare — care înseamnă asimilare — prin construcții proprii de redare și exprimare verbală. Prin astfel de exerciții elevii își vor însuși resursele limbii, vor învăța „meșteșugul” de a combina cuvintele în vederea exprimării cât mai precise și mai nuanțate a gândurilor și sentimentelor lor. Exercițiile despre care aminteam reprezintă din partea elevilor încercări de creație, de afirmare a originalității lor, de manifestare a personalității. A dezvolta personalitatea, spune un pedagog contemporan, înseamnă a o înzestra cu multiple mijloace de a se exprima în mod corespunzător.

Dezvoltarea spiritului creator la elevi nu trebuie lăsată numai pe seama lecțiilor de compunere, care au loc o dată pe săptămână. Întreaga activitate didactică desfășurată cu elevii se cere să fie orientată în această direcție: să urmărească insistent formarea capacităților creatoare ale elevilor, însușirea definițiilor ale omului societății socialiste din patria noastră. Nu numai activitatea legată de îmbogățirea vocabularului și dezvoltarea vorbirii, implicate în orice lecție de citire, oferă posibilități pentru a acționa în direcția creării premiselor pentru o activitate creatoare a elevilor. La clasele mici, nu putem vorbi de o activitate creatoare în adevăratul sens al cuvântului, ci de preocupările pentru a forma și dezvolta în mod treptat elementele acestei capacități. Așa cum arătam în alte articole publicate în „Tribuna școlii”, o activitate rodnică în această privință se poate desfășura în legătură cu analiza conținutului textelor, cu desprinderea ideilor principale și întocmirea planului textelor studiate. Activitatea legată de îmbogățirea, precizarea și dezvoltarea vocabularului poate fi înscrisă și pe o altă coordonată a pedagogiei moderne — care să ducă la dezvoltarea spiritului de colaborare, de conlucrare între elevi, să situeze pe fiecare elev în sursă de informații pentru ceilalți.

Pe lângă alte funcții didactice pe care le are această participare a elevilor, ei învață încă din școală să învețe unii de la alții, pregătindu-se sub acest aspect pentru activitatea ce vor desfășura ulterior în societate, unde vor colabora și coopera, făcând schimbul reciproc de idei, de informații, de experiență.

EUGEN BLIDEANU

Un manual util, mult așteptat

Conceput și elaborat de un colectiv de profesori din Cluj, manualul „Limba română, clasa a V-a, școli și secții cu limbile de predare ale naționalităților conlocuitoare”, de Doina Bendorceanu, Viorica Zaharanchi și Ilona Hoban, București, E.D.P., 1972, reprezintă un model izbit de valorificare a experienței școlii noastre și de aplicare creatoare a noilor cuceriri ale psiholingvisticii, psihopedagogiei și didacticii moderne pentru învățarea limbilor moderne, adaptate la cerințele studierii și însușirii limbii române în școlile cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare.

În redactarea manualului, autorii, ținând seama atât de particularitățile limbii române față de limbile naționalităților conlocuitoare, cât și de cerințele specifice diferitelor zone lingvistice, s-au străduit și au reușit în bună parte să filtreze printr-o concepție modernă întregul material necesar însușirii limbii române în cif mai bune condiții, în medii lingvistice cât mai variate, cât mai diferite. În această direcție poate fi consemnat meritul autorilor de a asigura manualului atât un caracter minimal, cât și unul maximal, incluzând atât texte obligatorii pentru toate unitățile, indiferent de limba de predare, cât și lecturi facultative care vor putea fi studiate numai acolo unde elevii recitează și își consolidează mai rapid cunoștințele, priceperile și deprinderile de practicare a limbii române.

În dispunerea capitolelor și eșalonarea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, autorii au ținut seama de particularitățile de vîrstă și individuale ale copiilor, de experiența lor de viață, introducînd poezii, cîntece, jocuri didactice și exerciții diferențiate pentru educarea aparatului fonator în vederea formării și exersării automatismelor de vorbire corectă.

Limba e privită ca un tot unitar, lectura fiind îmbinată cu gramatica și cu părțile ei ajutătoare — vocabularul și fonetica — tratarea celor din urmă fiind asigurată, pe baza textului literar studiat, ceea ce contribuie efectiv la conștientizarea fenomenului de limbă, la dezvoltarea gândirii elevilor în limba română.

În toate lecțiile, indiferent de specificul lor, autorii au asigurat un spațiu larg conversației, ca mijloc de bază pentru însușirea limbii române. Pentru vitalizarea principiului, au introdus cât mai multe texte inspirate din realitatea cotidiană, din geografia patriei, din istoria, cultura și civilizația poporului nostru, texte care cuprind un mare număr de cuvinte din vorbirea contemporană.

Lexicul textelor introduse este selectat după criteriul de frecvență în vorbirea contemporană și e repartizat pe teme și lecții, fiind utilizate procedee multiple și variate în vederea însușirii lui pe cale aplicativă, excluzînd astfel procedeul folosirii limbii materne ca verigă intermediară în însușirea limbii române. De menționat că însușirea vocabularului, a limbii în general, este asigurată pe cale structurală,

manualul oferind în acest sens căi de utilizare a unor elemente de învățământ programat, prezente, mai ales, în exercițiile de formare a cuvintelor cu ajutorul fișelor, în modele și asociații de limbă, prin utilizarea omonimelor, sinonimelor, antonimelor și paronimelor.

O noutate este adusă și în modul de abordare a problemelor de gramatică, autorii propunînd — în conformitate cu prevederile programei — studiarea gramaticii începînd cu sintaxa și numai după aceea a morfologiei (în studiul morfologiei se începe cu verbalul). Inovația se susține nu numai ca o cerință a învățămîntului structural, dar, efectiv, practic, noul sistem favorizează sensibil activitatea de construcție a structurilor, a modelelor de limbă, deci de activizare a lexicului și a folosirii lui în vorbirea vie.

În toate problemele de gramatică, se urmărește tratarea gramaticii ca un instrument de învățare corectă a limbii și nu ca un inventar de reguli și definiții. Autorii țin seama, în cea mai mare măsură, de greutatea pe care le ridică predarea fiecărui fenomen gramatical, mai ales cînd acesta e necunoscut în limba maternă sau cînd generează fenomenul de interferență. De aceea, fiecare element e descompus pe ore și lecții și studiat cu ajutorul modelelor, structurilor și asociațiilor de cuvinte. Pentru însușirea limbii corecte — oral și în scris —, sînt prevăzute exerciții multiple, diferențiate, care sprijină atât formarea și consolidarea deprinderilor ortoepice, cât și a celor de punctuație și ortografie.

Autorii acordă o deosebită importanță repetării cunoștințelor, reluării și sistematizării lor într-o formă nouă, introducînd, în afara exercițiilor de repetare curentă, lecții anume de recapitulare periodică, pentru consolidarea vocabularului și automatismelor verbale. Manualul numără nu mai puțin de patru lecții de acest fel.

Ilustrarea textelor literare și sublinierea unor capitole, asigurate de graficenele Helga Unipan și Margit Zold Soo, măresc puterea de înțelegere a unor idei și sentimente.

Aprecînd buna intenție a autorilor de a valorifica unele din sugestiile, formulez și eu câteva, față de care nădăjduiesc că vor manifesta receptivitate: includerea unor lecții de recapitulare finală (lecții tematice pentru lecturi literare și sistematizarea cunoștințelor studiate în cursul anului, însoțite de aplicații practice la gramatică); introducerea în manual a lecțiilor de compunere, ca o măsură pentru sistematizarea și aplicarea, prin redactări diferite, a cunoștințelor de limbă; refacerea unor ilustrații care nu-s în concordanță cu textul literar (ex.: ilustrația care însoțește poezia „Iarna pe uliță” de G. Coșbuc, la pagina 97).

În încheiere, o propunere pentru Editura didactică și pedagogică: dacă e posibil, manualul să apară și într-o ediție cartonată. Merită și e necesar.

Prof. MARIN GASPĂR

Aspecte ale corelării disciplinelor la clasele I-IV

Chiar și o experiență modestă de catedră scoate în evidență locul central pe care îl ocupă citirea și gramatica limbii române (respectiv a limbii materne) în ansamblul disciplinelor care se predau în primele clase ale școlii generale. Cunoștințele de scris și citit insuficient asimilate, ori neasimilate la timp, au consecințe pe o durată mai lungă sau mai scurtă de școlaritate, putând îngreuna sau întârzia în anumite cazuri procesul de instruire. Relația dintre limba română (limba maternă) și celelalte obiecte nu funcționează însă într-un singur sens.

Corelarea dintre manualele de limbă română și disciplinele: geografie, cunoștințele naturii și istorie a constituit obiectul unei dezbateri care a avut loc de curind la Școala generală de 10 ani nr. 111 din București. Din multitudinea de opinii formulate cu acest prilej, am reținut pe acelea care privesc îndeosebi problemele: evitarea suprapunerilor și a repetițiilor între cunoștințele din manualul de limbă română și celelalte manuale școlare; predarea într-un anume „flux”, care să permită atât concordanța între momentul în care se predă o lecție la o anumită disciplină și lecțiile înrudite de la celelalte discipline, cât și respectarea unei anumite cronologii interne a materialului predat, cronologic care să fie identică cu aceea a fenomenului care se studiază sau cu a evenimentului istoric evocat.

Deși nu a făcut obiectul acestei dezbateri corelația dintre aritmetică și abecedar, prima neconcordanță (și deci dificultate pe care o întâmpină învățătorul la clasa I) este aceea dintre perioada de abecedar și momentul în care elevii trebuie să rezolve anumite exerciții pe baza cunoașterii în prealabil a unui enunț. Pentru a permite elevilor să înțeleagă ce li se cere să rezolve în cadrul anumitor exerciții (care conțin litere pe care ei încă nu le cunosc), se impune așadar scurta-rearea perioadei de abecedar.

Cele mai multe observații au fost însă formulate din unghiul disciplinelor: cunoștințele naturii, geografie și istorie.

Pentru clasa a II-a a școlii generale, manualul de citire, prin anumite lecții, suplinește absența unui manual de istorie, contribuind la educarea elevilor în spiritul patriotismului, al cunoașterii trecutului de luptă al poporului nostru, al marilor săi înaintași, în sensul cultivării dragostei pentru tradițiile revoluționare ale partidului nostru. Aceasta, s-a subliniat în cadrul dezbaterii, cere o anumită eșalonare în timp, potrivită cu însăși cronologia evenimentelor — așa cum se petrec lucrurile cu lecțiile: „Strămoșii noștri”, „Legenda lui Gelu”, „Vlad Tepeș” și altele. Există însă și unele inversiuni între lecții, cum ar fi aceea dintre bucată de lectură dedicată figurii lui Ștefan cel Mare, dispusă după lectura în care se înfățișează personalitatea marelui domnitor Cuza Vodă.

La manualul de istorie pentru clasa a IV-a se simte necesitatea unui număr mai mare de texte de lectură care să evoce activitatea ilegală a partidului sau evenimentele cruciale din istoria Patriei noastre, cum este actul de la 23 August. Este un fapt bine știut — au subliniat participanții la dezbateri — că la această vîrstă povestirea istorică, legenda, evocarea au un conținut emoțional mult mai puternic decît o lecție propriu-zisă, oricît de bine ar fi ea predată.

În ce privește cunoștințele despre natură din manualul de citire, observația fundamentală formulată cu acest prilej a fost aceea de a plasa mai judicios textele de lectură astfel încît să se respecte calendarul. În acest sens, s-a făcut remarcă întemeiată că nu pot avea o eficiență reală lecții despre diferite aspecte ale iernii care sînt așezate în manual la început, în plină toamnă. Și în manualul de cunoștințele naturii s-a observat o anumită neconcordanță între perioada cînd se predau anumite lecții și anotimp. S-a exemplificat cu lecția „Livada”, care se predă iarna. În această împrejurare ne putem lesne închipui cum mai poate fi aplicat de către învățător principiul frumos, dar inadecvat situației de a pleca de la observațiile empirice ale elevilor pentru a le forma și consolida cunoștințe de o anumită rigoare științifică. Dar chiar și în această situație nu există nici o consecvență. După lecția „Livada”, urmează aceea despre „Dăunătorii plantelor”, care nu se referă, cum s-ar părea, la livadă. Soluția ar fi ca materialul studiat să fie grupat pe capitole și pe discipline (zoologie, botanică etc.). Pentru a se elimina și evita paralelismul, se impune renunțarea la o serie de texte din manualul de citire care nu fac altceva decît să „anticipeze” cunoștințe dobîndite la științele naturii. O altă observație privește modul de predare. O lecție eficientă are ca punct de plecare observațiile directe ale elevilor asupra mediului înconjurător. Aceasta atît pentru a le dezvolta interesul, pasiunea, curiozitatea, cît și pentru a fundamenta învățămîntul pe principiul intuiției, al pornirii de la cunoscut spre necunoscut, de la concret spre mai puțin concret. Ca exemplu, ni s-a oferit lecția „Incubatorul”, care nu face apel la experiența directă a elevilor și care ca atare le este greu accesibilă. S-a sugerat ca lecțiile de acest fel să fie trecute în manualul de cunoștințele naturii.

Un alt fapt care ar trebui să stea

în atenția autorilor de manuale școlare pentru aceste clase este fenomenul suprapunerii între lecțiile cu conținut practic științific din manualul de citire și acelea care în mod firesc își au locul în manualul de cunoștințele naturii. La această ultimă disciplină, în realitate, se repetă ceea ce s-a predat chiar în clasa I (animale domestice, animale sălbatice). Nu se vine în manualul de specialitate cu anumite completări, adînciri ale cunoștințelor predate. O soluție ar fi aceea de a se edita pentru elevii clasei I un manual ilustrat de cunoștințele naturii.

În predare la această disciplină, elevii se întîlnesc cu noțiuni de geografie, zoologie, botanică. Ordinea firească în comunicarea acestor noțiuni ar fi: zoologie (animale și păsări pe care le cunosc din chiar ma-

nualul de citire), urmînd ca în trimestrul II să se predea noțiuni de botanică, astfel ca la sfîrșitul anului școlar elevii să fie familiarizați cu noțiuni de geografie și geologie. Din discuție, a reieșit faptul că ordinea de predare a acestor cunoștințe nu este cea firească.

În ce privește noțiunile de geologie, participanții au pus serios sub semnul întrebării rostul lor în acest context.

Din mulțimea de observații și opinii colectate cu prilejul acestei mese rotunde, am reținut pe acelea pe care le-am considerat că ar trebui să se afle, în primă urgență, în atenția acelor care au obligația să alcătuiască manualele școlare.

NICOLAE SORIN

Efectele motivației primare și secundare

Ca orice formă esențială de activitate, învățarea se caracterizează printr-o anumită finalitate care, pentru a fi atinsă, presupune existența unui ansamblu de motive. Cu cît acestea sînt mai puternice, mai bine organizate și mai stabile cu atît gradul de mobilizare a eforturilor nervoase și intelectuale în direcția sarcinilor de învățare va fi mai mare. Din punct de vedere genetic, motivația învățării este de două feluri: primară și secundară. Prima este alcătuită din totalitatea impulsurilor și tendințelor înnăscute de a intra în contact cu lumea, de a achiziționa impresii și trăiri noi. Ea este integrată în reacția de orientare-investigare și în starea subiectivă de curiozitate. În plan extern, este stimulată și susținută de aspectele mai deosebite, cu o forță de impresionare imediată și puternică, ale lucrurilor (culoare, formă, mișcare etc.). Durata secvențială a motivației primare este de regulă scurtă, ea comutîndu-se cu repeziune de la un obiect la altul. Învățarea, care reclamă un contact îndelungat cu unul și același obiect, analizează și însușirea unor laturi, relații etc. în sine mai puțin impresionante, nu se poate desfășura eficient exclusiv pe baza motivelor primare. În mod obiectiv, apare necesitatea structurării unor motive noi sub forma intereselor, trebuințelor, pasiunilor — adecvate prin conținutul și semnificația lor activității de învățare. Procesul instructiv-educativ trebuie, de la început, organizat și condus în așa fel, încît asemenea motive să se elaboreze firesc în însăși acțiunea concretă de predare și asimilare a cunoștințelor și deprinderilor. Dezvăluirea semnificației și laturii motivaționale obiectivate în fiecare cunoștință (noțiune) constituie singurul procedeu psihopedagogic maximal eficient în formarea unor motive autentice ale învățării. La îndemîna profesorului și părinților stă o serie de alte procedee cu funcție motivațională, adică de potențare și direcționare a activității de învățare a elevului. Asemenea sînt, de pildă, notele, aprecierile verbale, compararea rezultatelor, indicarea unor exemple pozitive privind valoarea sau efectele învățării, recompense materiale sau de alt gen, muștrări, sancțiuni etc. Folosirea lor trebuie însă subordonată primului procedeu, evitîndu-se cu orice preț instituirea lor ca motive dominante.

În funcție de locul pe care îl ocupă în structura de ansamblu a activității de învățare, motivația poate fi internă și externă. Vom avea corespunzător o formă de învățare intrinsec motivată, caracterizată prin aceea că sursa de declanșare, susținere și direcționare se află în însuși conținutul actului („a învăța” devine o trebuință și, în același timp, o satisfacție, în ciuda oricăror obstacole sau dificultăți), și o formă de învățare extrinsec motivată, a cărei sursă de stimulare se află situată în afara ei („a învăța” devine un „instrument” de obținere a unor satisfacții, avantaje, recompense etc. sau de evitarea a unor experiențe penibile — sancțiuni, ironii, compromiteri, respingerea sau disprețul altora etc.).

La început, în primele clase, învățarea este, în cea mai mare parte,

extrinsec motivată: copiii învață pentru notă, pentru a face plăcere părinților, pentru a se bucura de „prestigiu” în clasă, pentru a deveni „cineva”, pentru obținerea recompenselor promise etc.

Cea mai eficientă, sub toate aspectele, este învățarea intrinsec motivată. De aceea, cu cît ponderea ei va fi mai mare, atît în plan individual, cît și în plan grupal, cu atît, se poate spune, valoarea formativă a procesului de învățămînt va fi mai mare.

M. GOLU

TEORIA
ȘI
PRACTICA
INSTRUIRII

O tratare strategică a învățămîntului

Prezența Inspectoratului școlar în angrenajul vastului cîmp al activității umane, care se cheamă învățămîntul, este tot mai evident modificată, în sursele ei, de ceea ce modernizarea presupune și pretinde. Astăzi este de neconceput, bunăoară, ca trecerea inspectorului printr-o școală să se soldeze doar cu acele câteva observații de la lecții sau din studierea documentelor directorului, transcrise fidel în conda de procese-verbale. Optica inspectorului trebuie să se restructureze astfel încît, din miile de fapte mărunte cu care i se prezintă realitatea școlară, să distingă fenomenele care o domină, sau care încep să se contureze. Acea putere de analiză și disecare a realității (probată în cuprinsul amintitelor procese-verbale și care, în urmă cu mai mulți ani, erau marca unei bune activități de inspecție) devine, astăzi, doar o treaptă pentru ridicarea — dacă vreți — deasupra realității, printr-un matur proces de abstractizare, de sinteză și de esențializare. Bazîndu-se pe analiza riguros științifică a fenomenului școlar de azi și de ieri, inspectorul trebuie să aibă capacitatea de a vedea înalte și de a lua măsuri în perspectivă, pregătind cu meticulozitate și răspundere viitorul. Este tocmai ceea ce frapază în practica Inspectoratului școlar al Capitalei, condus de inspectorul general prof. VASILE PRICEPUTU.

Red. : Tovarășe Inspector general, care este după dumneavoastră prima condiție pentru adoptarea unei strategii cu efecte favorabile în domeniul învățămîntului ?

Vasile Priceputu : În primul rînd, înțelegerea și însușirea programului partidului în această etapă — condiție hotărîtoare pentru o abordare calitativă a evoluției învățămîntului oriunde este el prezent — într-o mică școală sătească sau în cel mai mare oraș al țării.

Pentru noi, bucureștenii, această primă condiție înseamnă în același timp, integrarea structurală a activității Inspectoratului școlar, a tuturor unităților școlare, în ansamblul muncii desfășurate de Comitetul municipal de partid pentru accelerarea progresului economic și social al Capitalei, adică în ceea ce a devenit o realitate cu putere de simbol „Cincinalul în patru ani și jumătate”. Și, în sfîrșit, se impune cu aceeași necesitate studiul aprofundat și competent al realităților, înțelegînd prin aceasta nu numai ceea ce se cheamă stricto-sensu „învățămînt” ci tot ceea ce îi poate influența evoluția (natalitatea, starea de sănătate a copiilor, mișcarea populației, structura cerințelor de forță de muncă calificată, resursele interne care pot fi puse în valoare pentru micșorarea cheltuielilor de investiție în învățămînt, evoluția procesului de urbanizare și multe altele).

Red. : În cazul dv., în stabilirea celor ce aveți de întreprins pentru viitor, în toate compartimentele învățămîntului, ce fenomene vă solicită cel mai pregnant atenția și eforturile ?

V.P. : Atenția ne-o solicită mai multe fenomene și întrebări, printre care aș enumera cerința de a ajunge în scurt timp la generalizarea învățămîntului preșcolar; creșterea numărului de copii de vîrstă școlară în perioada pînă după 1980; schimbările ce se cer efectuate în orientarea tineretului după absolvirea învățămîntului general; integrarea reală a învățămîntului tehnico-productiv în sistemul de discipline care concurează la formarea profilului științific, etic și civic al tineretului; ce sisteme trebuie să sprijinim cu deosebire în acțiunea de organizare modernă a vieții școlare și ce metode de învățămînt sînt mai adecvate, mai eficiente și mai puțin costisitoare din mulțimea de experiențe și opțiuni care ne solicită atenția și decizia; cum să fructificăm mai bine spiritul de participare care cuprinde tot mai larg masa de elevi.

Cînd este vorba însă de solicitarea eforturilor și mai ales a eforturilor de decizie și acțiune, se impune să introducem în programul nostru curent conceptul de priorități.

Red. : Ce înseamnă aceasta pentru dumneavoastră ?

V.P. : Efortul de a găsi soluții pentru asigurarea condițiilor de spațiu și cadre în vederea cuprinderii pînă în 1976/77 a cel puțin 90 la sută din populația preșcolară în

diferite tipuri de grădinițe, fără a solicita mijloace de investiții sau bugetare suplimentare. În acel an, numărul copiilor de vîrstă preșcolară va fi de 47.000. Prin realizarea integrală a investițiilor de acest gen cuprinse în actualul cincinal, amenajări și construcții făcute de unitățile productive, amenajarea unor

● **Mutații calitative în funcția de îndrumare și control. E vorba, în esență, de reconsiderarea ei...**

● **Ce măsuri strategice determină în învățămînt studiul realităților din Capitală.**

● **Spre un corp profesoral stabil, cu colective durabile, cu o structură echilibrată.**

imobile de către consiliile populare de sector, construirea de grădinițe din contribuția și hotărîrea cetățenilor în cadrul Legii nr. 20, raționalizarea folosirii spațiilor existente, introducerea unor tipuri de mobilier care permit folosirea multifuncțională a fiecărui spațiu, vom putea dispune în 1976 de minimum 42.500 de locuri din care 36.000 în grădinițele cu cîmin de zi și săptămînal. În continuare, pînă în 1980, prevedem să aducem îmbunătățiri de structură și să ducem mai departe unele cercetări pe care le facem pe linia apropierei grădiniței de zona de locuit a beneficiarilor.

Cea mai grea problemă pe care o avem de soluționat însă în acest domeniu este asigurarea cu cadre didactice calificate unde sîntem deja deficitar. Cred că în acest domeniu se impune mai demult un studiu de perspectivă la nivelul Capitalei. Generalizarea cuprinderii în grădinițe presupune creșterea cu peste o treime a necesarului de educatoare, necesitate care se resimte încă din acest an. Soluțiile pe care le-am găsit pînă acum sînt dublarea, începînd cu anul 1973/74, a numărului de locuri în anul I la Liceul pedagogic pînă în anul 1976/77 și înființarea unui curs seral de 2 ani, cu 200 de locuri pe an, pentru pregătirea absolvenților de liceu angajați ca educatoare suplinoare, ceea ce ne va permite să asigurăm, pînă în 1980, cu educatoare calificate întregul învățămînt preșcolar din Capitală.

Avem desigur în vedere să obținem modificări calitative și în conținutul muncii educatoarelor.

Prin toate acestea apreciem că răspundem atît unor cerințe sociale imediate — eliberarea mamei de îngrijirea copilului în timpul zilei și facilitarea posibilității de a se angaja în producție — cît și cerinței de a desfășura o muncă sistematică și de perspectivă pe linia pregătirii copilului pentru viață și societate.

Red. : La ce soluții de spațiu ați

ajuns în ceea ce privește învățămîntul general-obligatoriu, raportat la tendințele curbei natalității în Capitală ?

V.P. : Aceasta este o a doua direcție de efort a noastră : găsirea soluțiilor pentru satisfacerea nevoilor crescînde de spațiu și cadre pentru învățămîntul general obligatoriu pînă în 1980/83 apoi, după ce curba se modifică în raport cu cifrele la care începe să se stabilizeze natalitatea, redistribuirea forței de muncă didactică și a spațiilor de școlarizare, fără a afecta unitatea colectivelor didactice și a perturba conținutul procesului de învățămînt în general. Studiile efectuate în ultimele două luni ne-au permis să aducem multe corecturi inventarului de probleme ce se cer rezolvate, viziunii cu privire la căile prin care se pot rezolva ele, să promovăm soluții mai puțin costisitoare și în același timp în concordanță cu cerințele meritoriului unii curs ascendent nivelului calitativ al învățămîntului și înaintării consecvente către o organizare modernă a învățămîntului general.

Cîteva cifre. Numărul claselor de elevi din învățămîntul general obligatoriu din Capitală crește de la 4.014 în 1972/73 la 5.050 în 1976/77, an din care el se menține relativ staționar pînă în 1980/81. În cadrul acestei mișcări, la clasele I-IV curba crește de la 1.800 la 3.100 ca, apoi, din 1980, să coboare cu puțin peste 1.800. Clasele V-VIII capătă o creștere substanțială în această perioadă, ajungînd de la 2.190 în 1972/73 la 3.120 în 1980.

Corelînd aceste date cu evoluția în perspectivă a liceului de cultură generală și cu necesitatea de a construi școli generale în cartierele de locuințe noi, prevăzute în planul de sistematizare, am stabilit măsuri prin care, în această perioadă, se va putea asigura școlarizarea tuturor copiilor în condițiile folosirii raționale a spațiilor existente și a celor care vor apare în noile cartiere. Concomitent, vom asigura reducerea treptată a numărului de schimburi de la 1,5 în 1972/73 la 1,4 în 1976/77 și la 1,1—1,2 în 1980/81 cînd, din acest punct de vedere, vom dispune de condiții optime de școlarizare.

Nu ne oprim desigur aici, continuăm să adîncim studiul nostru prin determinarea evoluției necesarului de profesori pe fiecare disciplină, în fiecare sector și apoi în fiecare școală în perspectiva anului 1980, acest lucru putînd fi realizat temeinic numai după ce dispunem de planuri de învățămînt stabile.

Pentru atingerea acestui obiectiv, în prezent ne ocupăm de rearondarea circumscripțiilor școlare, măsură ce se va aplica în 23 de situații, folosirea unor săli de clasă ce se fac disponibile în liceele de cultură generală aflate în cartierele unde există școli generale care vor fi supraaglomerate, revizuirea listei de obiective de investiții școlare pentru anii 1974 și 1975 și întocmirea unei liste mai temeinic fundamentată pentru 1976 ș.a.m.d.

În același mod procedăm și în vederea asigurării cadrelor didactice, domeniu în care urmăm cu deosebire menținerea unui corp profesoral stabil, cu colective durabile, cu o structură echilibrată și o creștere rațională, care să dispună de condiții pentru a aplica tot mai bine principiile pedagogice moderne în activitatea didactică. Trebuie să facem mai mult pentru ca învățătorii și profesorii să se poată concentra cu toate eforturile asupra conținutului procesului de învățămînt și să-i ferim de numeroasele preocupări colaterale care, nu de puține ori, le devorează o bună parte din timp și energie. Crearea unei asemenea climat concret de muncă în învățămîntul bucureștean acum cînd, după cum vedeți, se ridică numeroase probleme specifice cu caracter temporar — este o datorie de bază a Inspectoratului nostru școlar. Un asemenea deziderat nu se poate realiza fără studierea aprofundată a fenomenelor în evoluția

lor viitoare și fără proiectarea riguroasă a căilor și măsurilor de soluționare a lor. Se impune de asemenea cu aceeași necesitate cunoașterea acestor probleme de către întregul corp profesoral, întrucît el va trebui să participe la rezolvarea lor. În acest fel, fiecare inspector de sector și fiecare școală va cunoaște obiectivele și sarcinile activității sale pînă în 1980 și se va putea ocupa din timp și conștient de soluționarea tuturor problemelor.

Red. : Înțeleg că munca inspectorilor, la orice nivel, devine, în condițiile noastre, în principal, un teren de manifestare a spiritului creator, a inițiativei profesionale, a maturității lor social-politice...

V.P. : Practic, este și aici vorba de o reconsiderare a funcției pe care — fie că o recunoaștem, fie că nu — realitățile moderne ne-o cer...

În acest context permițemi-mi să spun cîteva cuvinte în legătura cu controlul și îndrumarea de specialitate asupra activității de învățămînt la nivel local.

Schimbările care au loc în structura învățămîntului pe plan local impun măsuri adecvate în vederea lărgirii atribuțiilor, și îmbunătățirii structurii organelor municipale de îndrumare și control. Inspectoratul școlar municipal este profilat practic pentru îndrumarea și controlul învățămîntului general obligatoriu și liceal de cultură generală. Chiar și în acest domeniu, îndrumarea învățămîntului tehnico-productiv nu are o acoperire minimă în structură. În București, dispunem de un singur post de inspector pentru învățămîntul profesional, liceele de specialitate și precătirea tehnico-productivă a elevilor din învățămîntul general și liceal de cultură generală. Adică, așa cum a fost și cu 15 ani în urmă, în timp ce numărul unităților școlare în care se califică elevii în diferite meserii este de 56 cu 67.714 elevi, iar ponderea învățămîntului tehnico-productiv în planurile de învățămînt ale școlii generale și liceelor de cultură generală a crescut pînă la 17 la sută la liceu și 1/3 la clasele IX—X ale școlii generale. Ca urmare, învățămîntul profesional și liceal de specialitate este slab controlat. Apar numeroase necorelări în exercitarea controlului asupra muncii cadrelor didactice care predau disciplinele de specialitate (care revine ministerelor) — și a celor care predau disciplinele de cultură generală — (care revine Inspectoratului municipal). Trecerea Inspectoratului școlar în subordinea directă a secretarului cu propaganda al Comitetului municipal P.C.R., devenit și vicepreședinte al Consiliului popular, și lărgirea atribuțiilor consiliilor în elaborarea planului în sistem teritorial — inclusiv a secțiunii privind asigurarea forței de muncă — consider că justifică extinderea atribuțiilor Inspectoratului școlar asupra întregului învățămînt mediu existent în localitate și îmbunătățirea corespunzătoare a structurii sale.

Întrucît Inspectoratul școlar are de asemenea importante atribuții de decizie în probleme ce trebuie rezolvate unitar în întreaga rețea de teritoriu, asigurarea și repartizarea cadrelor didactice, perfecționarea lor, dezvoltarea modernă a bazei materiale a învățămîntului, selecționarea și extinderea experienței didactice valoroase etc., se face simțită necesitatea ca activitatea să fie condusă de un organ colectiv în care să fie cuprinse cadre din toate tipurile de școli, precum și din învățămîntul superior care pregătește cadre didactice.

În lumina sarcinilor tratate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Comitetului municipal de partid, sîntem conștienți că mai avem multe de făcut. Trebuie să obținem o ridicare substanțială a nivelului de însușire de către elevi a matematicii, fizicii, chimiei, științelor sociale, limbilor străine vorbite, în dezvoltarea conștiinței politice și civice a elevilor. Trebuie să intensificăm munca pentru întărirea disciplinei și ordinii în școli, pentru folosirea și conservarea mai bună a bazei materiale de care dispunem, pentru dezvoltarea colaborării școlii cu organizațiile U.T.C., de pionieri și cu familia, în general pentru sporirea contribuției școlii bucureștene la realizarea programului adoptat de partid în domeniul dezvoltării și perfecționării învățămîntului.

ANA COSMIN

„Munca de partid“

Semnalăm apariția numărului 5/1973 al revistei „Munca de partid”. „Intrecerea socialistă la cote și mai înalte”, articolul cu care se deschide revista, consemnează ecourile chemării secretarului general al partidului adresată colectivelor de oameni ai muncii în vederea intensificării eforturilor acestora de a obține în 1973 — an hotărâtor pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen — rezultate superioare prevederilor maxime ale planului. În acest sens, un rol deosebit în scurtarea termenului de realizare a actualului cincinal îl are intrecerea socialistă. Organele și organizațiile de partid sînt chemate să asigure condiții optime valorificării potențialului creator al oamenilor muncii, realizării angajamentelor luate.

În articolul „Expresie a marxism-leninismului creator”, Paul Radovan prezintă volumul 7 al lucrării „România pe drumul societății socialiste multilateral dezvoltate”, volum ce însumează rapoarte, cuvîntări și articole ale tovarășului Nicolae Ceaușescu.

La rubrica „Munca politico-educativă la nivelul exigențelor actuale”, Dumitru Ionaș, secretar al Comitetului de partid Prahova, răspunde la ancheta redacției unei probleme deosebit de importante: ridicarea nivelului de conștiință socialistă a navetiștilor, categorii de salariați care are o pondere deosebită în întreprinderile județului Prahova.

La întrebarea „Care sînt cauzele și efectele devalorizării dolarului?” răspunde Gh. Cercescu într-un articol cu același titlu.

Despre „Probleme organizatorice și modificări ale statutului Partidului Comunist din Spania” ne informează Ignacio Gallego, membru al Comitetului Executiv al Partidului Comunist din Spania.

„Era socialistă“

„Strategia progresului în societatea socialistă” de Ion Mîtran, articolul cu care se deschide numărul 5/1973 al revistei „Era socialistă” abordează specificul progresului în societatea socialistă, specific determinat de capacitatea partidului clasei muncitoare (factor subiectiv) de a cunoaște legile obiective ale dezvoltării societății și de a acționa în concordanță cu ele. Referindu-se la linia politică generală a partidului nostru, autorul anali-

zează dinamica aplicării acestei politici la condițiile și situațiile concrete din țara noastră. „Ceea ce înseamnă — subliniază autorul — că viabilitatea și rațiunea strategiei progresului constau în realismul inițiativelor și măsurilor, în capacitatea de a înțelege just și de a folosi în mod creator legile generale ale dezvoltării societății, în concordanță cu situația existentă, evaluată nu static, limitat, ci, în fireasca ei evoluție, în diversitatea structurilor și a relațiilor sociale, economice, spirituale ș.a.m.d.”.

Andrei Roth abordează de pe

poziții sociologice problema răspunderii morale în articolul „Implicații sociologice ale răspunderii morale”, pornind de la ideea că „orice etică a răspunderii poartă în sine pericolul unei mo-

„Anale de istorie“

A apărut primul număr pe 1973 al revistei „Anale de istorie”. Prima parte cuprinde mate-

rializări sterpe și plate”. Raportul dintre răspundere și libertate capătă în societatea noastră valențe noi: individul este responsabil pentru tot ce se întîmplă în jurul său, libertatea constituind astfel premisa răspunderii.

Cele două evenimente de o deosebită importanță politică — crearea partidului clasei muncitoare din România în 1893 și apariția Manifestului Partidului Comunist — sînt consemnate de articolele „1893: Clasa muncitoare din România își făurește propriul partid politic” de Nicolae Copoiu și „O strălucită împletire a teoriei cu practica revoluționară” de Ada Gregorian. În ancheta despre formarea și educarea tineretului, publicată sub titlul „Bine-i la vreme, nu mai târziu. Mihai Stoian se oprește asupra a ceea ce cerințele din proiectul de norme ale vieții și muncii comunistilor, potrivit căreia toți membrii societății au datoria de a forma și educa noile generații în spiritul eticii socialiste, al responsabilității față de societate, al pregătirii tineretului pentru muncă și viață.

La rubrica „Știință, învățămînt” semnalăm articolele: „Etica omului de știință” de ing. dr. Petre T. Frangopol, „Posibilități insuficient valorificate ale cercetării din învățămînt” de ing. dr. Hristache Popescu și „Științele tehnice în învățămîntul superior economic” de conf. ing. dr. Gheorghe Preda. Sub titlul „Confruntări privind conținutul epocii noastre” profesorul univ. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu semnează un interesant și documentat material cu privire la interpretările ce se dau de către cercetătorii contemporani caracterului tranzițoriu al epocii contemporane.

riale publicate cu ocazia aniversării a 55 de ani de viață și 40 de ani de activitate în rîndurile mișcării comuniste a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Consemnăm în continuare din sumar: Mircea T. Mușat: „Momente de mare semnificație istorică ale luptei revoluționare și progresiste din România”; Vasile Petrișor: Evoluția și trăsăturile mișcării greviste din România pînă la sfîrșitul secolului al XIX-lea; Nicolae Rauș: „Unele informații noi despre începuturile răspîndirii operelor lui Marx, Engels, Lenin în România”; Maria Bădea: „Manifestul Partidului Comunist și actualitatea ideilor sale cu privire la rolul istoric al clasei muncitoare”.

C. GIRMACEA

Științe sociale

TRIBUNA ȘCOLII Nr. 87 din 17 martie 1973

Forța de muncă și utilizarea ei

Înfăptuirea cu succes a obiectivului stabilit de Congresul al X-lea al P.C.R. — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate — este legată în primul rând de creșterea intensă a forțelor de producție, de crearea unei economii avansate, cu o industrie și agricultură moderne, în stare să satisfacă cerințele mereu sporite ale întregii societăți. În realizarea acestor obiective, un rol important îi revine omului cu ansamblul cunoștințelor sale tehnico-științifice, economice, organizatorice și deprinderilor practice.

RESURSELE DE MUNCĂ ALE SOCIETĂȚII SOCIALISTE

Fără a neglija sau subaprecia ceilalți factori ai producției care determină progresul economic și social al țării noastre, fără a minimaliza importanța investiției materiale, este necesar să subliniem rolul decisiv al forței de muncă în strategia creșterii economice. „Trebuie să avem permanent în vedere — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale din decembrie 1972 — că îndeplinirea cu succes a marilor sarcini din următorii ani depinde, pînă la urmă, de oameni. De aceea, principala noastră preocupare trebuie să fie pregătirea cadrelor, a tuturor oamenilor muncii“¹⁾.

În concepția partidului nostru, făurirea unei economii moderne este un proces complex care nu poate și nici nu trebuie redus doar la baza tehnico-materială. Fără asigurarea resurselor de muncă competente, eforturile materiale și financiare pentru modernizarea producției rămîn neefectuate. De aceea, reproducția largită a forței de muncă trebuie să asigure în mod planificat noile contingente de lucrători în proporții cantitative și

calitative corespunzătoare nivelului de dezvoltare și exigențelor progresului tehnico-științific actual și de perspectivă. Acest proces nu se reduce doar la refacerea și menținerea capacității de muncă a lucrătorilor deja ocupați sau la înlocuirea celor ce părăsesc în mod obiectiv procesul de producție (pensionari, decese). El include și creșterea planificată, în raport cu nevoile, a numărului celor ocupați, ca și ridicarea calificării lor profesionale.

În acest sens, an de an, în țara noastră cresc resursele de muncă concomitent cu sporirea gradului de ocupare a forței de muncă. Gradul de ocupare crește pe seama numărului salariaților, iar în cadrul acestora în special a numărului de muncitori.

Ritmul de creștere al salariaților și muncitorilor din industrie este mult superior ritmului creșterii populației totale ocupate, demonstrând și utilizarea eficientă a forței de muncă, deoarece este determinat îndeosebi de amplificarea activității în ramurile cele mai eficiente. Totodată, creșterea numărului de muncitori are o mare importanță politică întrucît duce la întărirea rîndurilor clasei muncitoare, la lărgirea bazei muncitorești a statului nostru socialist.

Problema resurselor de muncă trebuie privită nu numai sub aspectul cantitativ, ci și calitativ. Aceasta se impune cu atît mai mult, cu cît revoluția tehnico-științifică contemporană determină o nouă relație între om și mașină, care se manifestă tot mai mult ca un raport intelectual. Introducerea în toate sectoarele de activitate a progresului tehnico-științific a declanșat un proces intens și rapid de instruire a unei mase din ce în ce mai mari de oameni. Astfel, în 1970 fiecare al cincilea cetățean al țării (aproape 22 la sută) era elev sau student, urmînd ca pro-

centul să crească la 24 la sută în 1975 și la 26 la sută în 1980.

Procesul de pregătire și perfecționare a forței de muncă trebuie să se bazeze pe principii științifice fundamentate, menite să asigure o eficiență sporită și anume: stabilirea raportului optime între diferitele categorii de salariați din economie, ținînd seamă de nevoile curente și cele de perspectivă; încadrarea într-o formă sau alta de pregătire și perfecționare pe baza unei activități științifice de orientare și selecție profesională; asigurarea la fiecare categorie de lucrători (muncitori, maștri, tehnicieni etc.) a unei calificări de profil larg, fundamentată pe coordonate care să permită o activitate de concepție, de creativitate la fiecare nivel; perfecționarea permanentă a calificării dobîndite, în pas cu exigențele sporite ale economiei moderne; utilizarea rațională a resurselor materiale și financiare alocate pregătirii; operativitatea fiecărei forme de calificare și perfecționare a cadrelor.

Rezultă că pentru asigurarea forței calificate de muncă se impune o atenție deosebită tuturor momentelor reproducției: orientarea și selecția profesională, pregătirea, repartizarea, organizarea și folosirea forței de muncă.

Folosirea rațională a forței de muncă (a unei țări, ramuri, unități economice) constituie o latură esențială a reproducției; ea este rezultatul îmbinării aspectelor cantitative pe care le presupune îndeosebi utilizarea deplină și a aspectelor calitative pe care le implică folosirea eficientă.

TRĂSĂTURILE MUNCII ÎN SOCIALISM

Baza obiectivă ce determină trăsăturile specifice ale muncii în socialism o constituie proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. Statificarea și continua consolidare a acesteia conferă oamenilor muncii o nouă calitate, aceea de producători și, totodată, de proprietari ai mijloacelor de producție. S-a înlăturat astfel exploatarea omului de către om, creîndu-se posibilitatea ca muncitorul să lucreze pentru sine, pentru întreaga societate.

Situația oamenilor în producție și societate, ca și caracterul unirii forței de muncă cu mijloacele de producție s-au schimbat radical. Forța de muncă a încetat să mai fie marfă, iar mijloacele de producție nu mai sînt opuse producătorilor ca o avuție ce nu le aparține. Munca devine liberă de exploatare, ceea ce potențează considerabil creativitatea umană. Însă, în timp ce

Conf. dr. DUMITRU CIUCUR

(Continuare în pag. 6 II-a)

oamenii muncii sînt proprietarii colectivi asupra mijloacelor de producție, forța de muncă le aparține personal și, de aceea, unirea factorului material cu cel uman al producției are loc prin relațiile de angajare socialistă.

Fiecare producător, ca proprietar colectiv al mijloacelor de producție, muncește în strînsă colaborare cu toți ceilalți atît pentru sine cît și pentru societate, în care el este stăpîn cu adevărat. Se formează astfel baza obiectivă a adevăratei echități pentru toți membrii societății. Scopul producției socialiste transformă munca într-o chestiune de onoare, creează condiții pentru manifestarea tot mai deplină a caracterului creator al muncii, pentru afirmarea inițiativei și capacității celor ce muncesc, pentru dezvoltarea multilaterală a aptitudinilor oamenilor pe toate planurile activității sociale.

Dubla calitate de producător și proprietar reprezintă pentru fiecare om al muncii imbinarea a două funcții economice și, în același timp, unitatea unor drepturi și obligații egale pentru toți membrii societății.

Astfel, fiecare om al muncii are dreptul de a lucra în profesiunea pentru care s-a pregătit, de a participa la conducerea unității în care își desfășoară activitatea, de a fi retribuit în spiritul echității, în raport cu cantitatea, calitatea, importanța și răspunderea muncii prestate, de a promova pe orice treaptă ierarhică în raport cu pregătirea profesională, cu calitățile morale și politice personale și rezultatele obținute în muncă.

Dubla calitate a oamenilor muncii presupune și o serie de obligații, de a căror îndeplinire sînt legate dezvoltarea societății și chiar exercitarea drepturilor. Astfel, oamenii muncii au obligația de a îndeplini exemplar sarcinile profesionale, de a folosi integral și cu maximă eficiență timpul de lucru, mijloacele de producție pe care le au în dotare, de a apăra și dezvolta proprietatea socialistă, de a contribui la sporirea continuă a producției și productivității muncii și a bazelor tehnico-materiale a socialismului, la reducerea cheltuielilor materiale de producție, la promovarea progresului, științei și tehnicii. Fiecare om al muncii este obligat să manifeste exigență și principialitate, atît față de propria activitate, cît și a tovarășilor săi de muncă.

Evantaiul drepturilor și obligațiilor oamenilor muncii evoluează pe măsura creșterii dimensiunilor proprietății socia-

liste, a înaintării țării pe trepte superioare de dezvoltare. Dar acestea nu se realizează automat și plenar de către toți oamenii muncii, așa cum nu toți și deodată devin conștienți de noua calitate. Dialectica dezvoltării drepturilor și obligațiilor este de așa natură, încît fiecare om trebuie să și le exercite corect și efectiv la nivelul, treapta și locul său de muncă, ținînd seamă de evoluția generală a procesului de omogenizare a societății noastre socialiste.

Toate acestea presupun formarea unui om al muncii de tip nou, înarmat cu cele mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii, cu o înaltă conștiință socialistă, participant activ, conștient la făurirea propriului său destin — destinul comunismului.

CREȘTEREA NEINTRERUPTĂ A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

Procesul vertiginos al dezvoltării și modernizării economiei necesită sporirea eficienței activității economice. În cadrul acesteia, creșterea productivității muncii reprezintă o latură fundamentală. Ea exprimă eficacitatea, rodnicia cu care este cheltuită o cantitate de muncă socială în procesul de producție. Productivitatea muncii se măsoară fie prin cantitatea de produse obținute într-o unitate de timp, fie prin cheltuiala de muncă efectuată pe unitatea de produs.

Mărirea productivității muncii reprezintă o economisire de muncă socială, în sensul că aceeași cantitate de muncă socială se concentrează într-o cantitate mai mare de produse. Tendința de economisire a muncii este caracteristică oricărei producții, astfel că creșterea productivității muncii este o lege economică generală.

În fiecare orînduire socială nivelul productivității muncii reflectă dezvoltarea forțelor de producție și constituie un factor hotărîtor, care dovedește superioritatea unei noi orînduirii sociale față de cea precedentă.

Dar, acțiunea legii creșterii productivității muncii este influențată în fiecare orînduire de natura relațiilor de producție dominante. Ca urmare, în condițiile relațiilor de producție socialiste, legea generală a creșterii productivității muncii îmbracă forma specifică a creșterii neîntrerupte a productivității muncii. Nivelul, consecințele social-economice ale creșterii productivității muncii, în asemenea împrejurări, poartă amprenta relațiilor de producție bazate pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, a dezvoltării intensive a forțelor de producție.

Astfel, creșterea neîntreruptă a productivității muncii constituie factorul hotărîtor al spori-

rii venitului național și pe această bază a ridicării nivelului de trai al celor ce muncesc. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 28 februarie—2 martie 1973, „indicele sintetic fundamental al eficienței este, după cum se știe, nivelul productivității muncii“.

Productivitatea muncii este unul din indicatorii calitativi ai economiei naționale și are două componente: productivitatea muncii individuale și productivitatea muncii sociale. Sub ambele aspecte, productivitatea muncii este influențată de diverși factori dependenți de condițiile naturale, de nivelul și structura forțelor de producție, de natura relațiilor de producție.

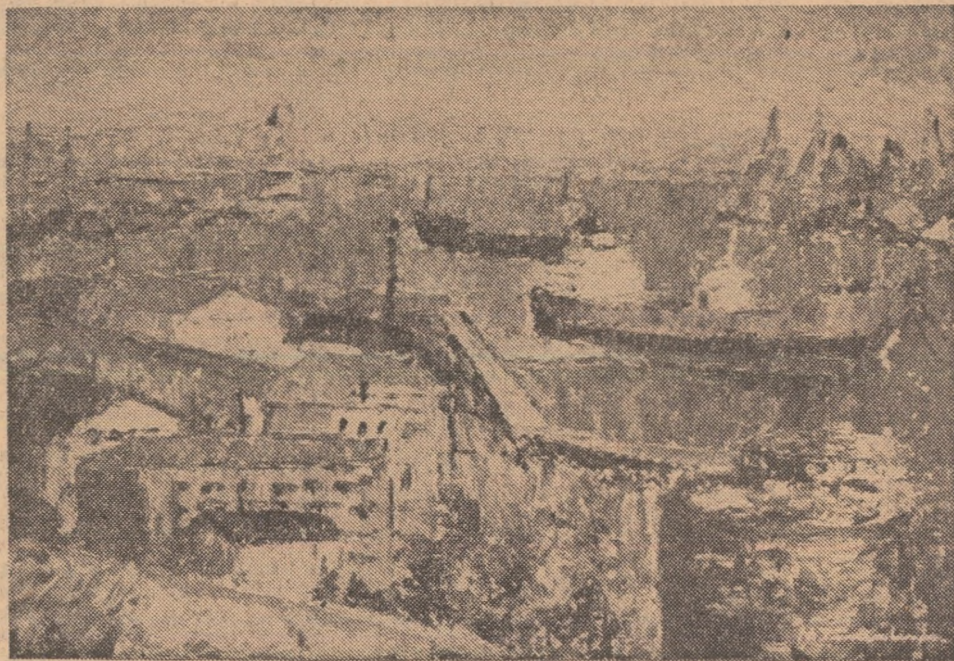
Din examinarea căilor principale care contribuie la mărirea productivității muncii reținem următoarele: progresul tehnic, ridicarea nivelului de calificare al lucrătorilor, organizarea științifică a producției și a muncii, cointeresarea materială și morală a lucrătorilor, întrecerea socialistă.

Pe baza valorificării raționale a posibilităților existente, oamenii muncii din țara noastră au obținut succese remarcabile; în 1972 productivitatea muncii în industria republicană a sporit cu 7,1 la sută, iar în 1973 va trebui să fie mai mare decît în 1972 cu cel puțin 9,1 la sută.

Există încă, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. din 28 februarie—2 martie 1973, rezerve însemnate ce trebuie puse în valoare pentru sporirea productivității muncii. Menționăm că realizarea unei productivități superioare necesită nu intensificarea efortului fizic, ci a muncii de concepție, în vederea extinderii mecanizării și automatizării, aplicării proceselor tehnologice moderne. O atenție deosebită trebuie acordată întăririi disciplinei în muncă, respectării riguroase a regulamentelor de ordine interioară, asigurării condițiilor ca fiecare lucrător să folosească în mod eficient întregul timp de lucru. De asemenea, se impune îmbunătățirea raportului între numărul celor care lucrează nemijlocit în producția materială și numărul celor ocupați în alte activități și care se menține nejustificat de mare.

Ridicarea productivității muncii necesită, deci, creșterea răspunderii tuturor cadrelor din economie, a colectivelor de conducere pentru buna gospodărire a fondurilor materiale și financiare.

1) Nicolae Ceaușescu „Cuvîntare la ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată celei de a 25-a aniversări a proclamării Republicii“, București, Editura politică, 1972, p. 6.

Din expoziția profesorilor de arte plastice

„Peisaj”

MARIA
FRINCULESCU

CORRESPONDENȚA

Ce urmează după titlu...

Prof. Dezideriu Kelemen, Arad : Ceea ce ne trimiteți este un plan de lecție de economie politică, bine dezvoltat, pe care nu-l putem insera în paginile suplimentului. Ne oprim doar la câteva din aprecierile pe care le faceți pe marginea necesității de a stimula creativitatea elevilor la orele de curs. Fără a avea valoare de noutate, pentru cei mai mulți dintre colegii dumneavoastră, pot fi reținute ca principii generale care stau la baza unei lecții moderne : „Elevii trebuie să participe la dobândirea cunoștințelor prin mînuirea abilită a unor tehnici de învățare, prin imbinarea rațională a metodelor tradiționale verbale de transmitere a cunoștințelor cu metodele pedagogiei active... Profesorul, ajutînd pe elevi să dobîndească cunoștințe prin efort propriu, formează un stil de muncă intelectuală, îi determină să-și însușească tehnici de învățare, îi obișnuiește cum să învețe după terminarea studiilor liceale, cum să se adapteze condițiilor sociale în continuă schimbare, cum să-și formeze o gândire logică, flexibilă, capabilă să prelucreză imensa cantitate de informație căreia trebuie să-i facă față.”

Nu regăsim, însă, în cuprinsul materialului, „modalitățile de întărire a funcției formative a lecției de economie politică” pe care ni le promiteți în titlu.

Prof. Veronica Mindru, Bicăz : Din „Cîteva considerații privind predarea științelor sociale”, le-am ales pe acelea care subliniază funcționalitatea cabinetelor create pentru aceste discipline și imperativul însușirii filozofiei marxist-leniniste în mod creator. Ne-ar interesa, însă, să cunoaștem rezultatele concrete ale muncii dumneavoastră. Teoretic, se știe ce înseamnă caracterul informativ și formativ al lecțiilor de filozofie, socialism științific sau economie politică. Dar ni se pare mult mai interesant și util de știut cum se realizează această finalitate. Dumneavoastră ne împărtășiți cîteva păreri, pe care le dorim personale, dar care sînt, de fapt, recapitulări involuntare ale unor opinii cu o circulație destul de mare. De exemplu : „Mi-aș permite să spun că **atomii filozofiei** sînt noțiunile și legile studiate de acestea. De înțelegerea clară și complexă a acestora depinde și însușirea creatoare a concepției despre lume și viață a partidului nostru”... „Poate că nu ar fi lipsit de interes dacă i-am obișnui pe elevii noștri cu folosirea fișelor de studiu, lucru care i-ar ajuta mai tîrziu, în viața universitară”... „Consider că este necesar să facem prezentarea anumitor lucrări [din domeniul științelor sociale], să trezim interesul pentru citirea acestora”.

Prof. Nicolae Profeanu, Giurgiu : Dumneavoastră intenționați să fructificați tema „Despre dezbateră de sinteză”, pornind de la ideea demnă de menționat că „în predarea științelor sociale, respectiv a științelor al căror obiect de studiu îl constituie multitudinea de aspecte din variatele ma-

nifestări ale societății omenești, trebuie să se țină seama de faptul că adevărurile de care iau cunoștință elevii în procesul de învățare al acestor discipline școlare au același caracter dialectic ca și fenomenele care stau la baza lor” și — păcătuiind, ca majoritatea autorilor de scrisori pe care le primim în redacție — ajungeți la concluzie fără a trece prin demonstrație : „Considerăm că dezbateră de sinteză oferă cadrul optim de cunoaștere a fenomenului respectiv în diversitatea formelor prin care acesta se manifestă în timp. Avem în vedere aspectul de continuitate și discontinuitate prin care orice punct al cunoașterii se înscrie, ca un moment în cadrul evoluției procesului de cunoaștere ulterioară a obiectului studiat”.

În asemenea situații, nu le reproșăm autorilor erori sau inadvertențe. Le cerem doar să rămînă consecvenți cu propria hotărîre de a-și valorifica acumulările — prelucrînd datele — prin transmiterea unor păreri personale, fondate pe o experiență care depășește ceea ce e arhicunoscut. Nu dorim, răspunzîndu-le, să înțeleagă că sînt ținta unui eventual surplus de maliție. Ni se pare însă greu de acceptat că profesorii — cei de științe sociale în special, care posedă un vocabular de specialitate bogat — nu reușesc să se mențină la aceeași exigență pe care o solicită colegilor sau elevilor lor.

Dorim deci ca materialele care ne sînt trimise să nu fie culegeri de definiții sau principii la fel de generale ca titlul ce le precede.

VALERIA BACIU 88

Metoda programării în predarea filozofiei

Tendențele novatoare, încercările de a învinge rutina, de a sparge tiparele tradiționalului în învățămînt și de a introduce în practica școlară noi metode găsesc — ca urmare a chemării partidului — un ecou tot mai larg în rindul profesorilor.

Am încercat, ca slujitor al școlii, să descifrez mai întii sensurile multiple ale tendințelor novatoare ca apoi, prin întreaga activitate, să pot răspunde cît mai adecvat acestora.

Încercarea mea a avut drept scop să demonstreze că tendința, uneori exprimată, de a prezenta filozofia ca pe un obiect ce s-ar preta mai puțin la o predare după metode moderne este, cel puțin în parte, nejustificată.

Pornind de la această ipoteză de lucru, am experimentat timp de 2 ani, la Liceul economic special din Cimpulung, metoda programării. Cum am procedat? Am selectat în primul rînd din programă temele ce permiteau, prin specificul lor, aplicarea metodei programării, teme în care am inclus, printre altele, pe cele privitoare la revoluția socială și tipurile ei, la originea și esența statului, la democrație ș.a.m.d.

A fost necesar apoi să trec la programarea acestora, astfel încît fiecare temă sau subpunct al temei să fie prezentate într-o formă diferită, pentru a stîrni curiozitatea elevilor.

Prin modalitatea de programare, am căutat să creez grade diferite de dificultate pentru cei chemați să răspundă, în sensul că uneori răspunsul lor era compex, iar alteori consta doar în selectarea răspunsului corect dintr-un număr de 3—4 răspunsuri date de mine, dintre care însă numai unul era bun, celelalte fiind eronate.

Spre exemplu, la lecția „Originea și esența statului”, cele trei întrebări formulate au fost următoarele: I. Cînd a apărut statul? Răspunsurile: 1. Înaintea claselor sociale. 2. Odată cu clasele so-

cială. 3. După apariția claselor sociale. II. Statul este: 1. De origine divină. 2. Un produs istoric al dezvoltării economice și sociale. 3. O manifestare specială a rațiunii. 4. Rezultatul unei înțelegeri între oameni? (contract social). III. Care sînt trăsăturile caracteristice ale statului? 1. O forță publică care coincide cu populația. 2. Împărțirea supușilor după gradul de rudenie. 4. Instaurarea unei forțe publice care nu mai coincide cu populația.

O altă temă legată tot de stat formula următoarele cerințe: Enumerați tipurile de stat bazate pe exploatare (1, 2, 3, 4); Ce tipuri de stat, care nu se bazează pe exploatare, cunoașteți? Numiți formele de stat socialist victorioase și nevictorioase.

Numerele de ordine, mai mult decît erau necesare, precum și pluralul celei de a doua întrebări, aveau scopul de a crea o anumită dificultate, un anumit semn de întrebare.

În programarea lecției „Revoluția socialistă” am aplicat o altă metodă, respectiv, pe o planșă am desenat 7 cercuri colorate, de aceeași mărime, pe care am scris cîte un tip de revoluție socială și un număr de ordine de la 1 la 7. Folosind semne ca: aparține, inclus, include, identic, nu aparține și cifrele înscrise, am cerut elevilor să precizeze raportul în care se găsesc ele. Pentru a-i deruta, am inclus în cadrul revoluțiilor sociale revoluția tehnicoștiințifică și revoluția culturală. Le-am cerut apoi să precizeze căruia tip aparține revoluția populară din țara noastră.

Prin aceeași planșă, am urmărit, printre altele, să fac legătura cu cunoștințele de teorie a mulțimilor, precum și cu cele privind conținutul și sfera noțiunilor învățate la logică.

Lecția „Revoluția populară din țara noastră” am conceput-o într-un alt mod. Am dat elevilor următorul text neinteligibil: A lungarea prefecțiilor și primarilor reacționari; Controlul muncitoresc în fabrici; Exproprierea moșierilor și împărțirea pămîntului; Înfăptuirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare; Democratizarea vieții publice; Clasa muncitoare; Moșierimea; Instaurarea primului guvern de largă concentrare democratică; Burghezia; Țărănimea; Elaborarea programului evoluției economice și sociale imediate și de perspectivă; Popular; Izolarea partidelor reacționare; Antifeudal; Abolirea monarhiei; Antiimperialist; Doborîrea prin forță a regimului burghezo-moșieresc și instaurarea dictaturii revoluționar-democratice a proletariatului și a țărănimii; Alte pături sociale.

Cerința era ca elevii să selecteze din text caracterul, forțele motrice, principala sarcină, precum și cîteva din înfăptuirile revoluției.

Am intercalat, bineînțeles, și aici cîteva date greșite, pentru a mări gradul de dificultate.

La tema „Democrația socialistă” le-am proiectat o planșă privind idealurile democratice și factorii care caracterizează conținutul democrației, planșă care avea în loc de text, în căsuțele respective, cifre, cerindu-le să reconstituie planșa.

Am prezentat doar cîteva dintre modalitățile folosite în programarea lecțiilor cu scopul ca în cele ce urmează să încerc a prezenta pe scurt modul de lucru în clasă, precum și avantajele metodei.

De la început, precizez că am folosit metoda programării mai ales în scopul testării nivelului de cunoștințe.

În acest scop, cu ajutorul unui epidiascop, am proiectat pe un ecran de 1,50 × 1,50 m planșele respective, iar elevii, folosind sferturi de coală dinainte semnate, indicau numărul temei și răspunsul. După ce au dat răspunsul, elevii au trimis foile de hirtie la catedră, din mină în mină, iar apoi a fost proiectat răspunsul exact, astfel încît fiecare elev să aibă posibilitatea să se verifice imediat și să cunoască în același timp răspunsul corect.

Folosirea acestei metode, prin noutatea ei, s-a bucurat de o atenție deosebită din partea elevilor, stîrnindu-le interesul, fapt ce i-a făcut să opteze categoric pentru aplicarea ei în continuare.

Intr-un timp relativ scurt, de numai 20 minute, se dă posibilitatea verificării cunoștințelor întregii clase, la două-trei teme, deoarece răspunsurile, fiind codificate, necesită un timp extrem de scurt.

În urma verificării, am constatat de fiecare dată o calitate superioară a răspunsurilor față de cele obținute prin metoda tradițională, chiar și cei mai slabi elevi au dat răspunsuri bune și foarte bune.

Volumul mare de muncă al profesorului constă în programarea temei, precum și în pregătirea atentă a lecției, în sensul buniei ei desfășurări, astfel încît să fie folosit eficient fiecare minut. Buna desfășurare a lecției depinde, bineînțeles, în ultimă instanță și de disciplina și seriozitatea cu care se desfășoară ea, de raporturile ce se stabilesc între profesor și colectivul de elevi. Fără a avea pretenția unor concluzii definitive și general valabile, primele rezultate obținute constituie, credem, o pledoarie pentru introducerea și extinderea metodei programării, metodă ce poate fi folosită cu mult succes și la filozofie.

Prof. GHEORGHE ARICIU
Liceul economic,
Cimpulung-Argeș

Din expoziția profesorilor de arte plastice

„Șantier naval”

MIHAI
DĂSCĂLESCU

Utilizarea pîrghiilor financiar – valorice în perfecționarea organizării conducerii și planificării economiei naționale

Construirea societății socialiste și trecerea treptată spre comunism constituie un proces deosebit de complex care nu poate fi realizat decît prin dirijarea conștientă și rațională a tuturor laturilor vieții sociale. Dezvoltarea forțelor de producție, a relațiilor de producție, a tuturor formelor suprastructurale implică soluții corespunzătoare cerințelor legilor obiective a căror aplicare trebuie făcută într-o strînsă concordanță cu particularitățile fiecărei economii naționale și cu specificul etapelor prin care aceasta trece.

Instrumentul cu ajutorul căruia se realizează reglementarea științifică a tuturor proceselor social-economice este planificarea economiei naționale, pîrghie deosebit de importantă, menită să asigure creșterea în ritm susținut a producției materiale și, pe această bază, consolidarea întregii orînduiri socialiste, pîrghie care, în final, asigură traducerea în practică a politicii economice a partidului.

Cerința obiectivă a dezvoltării planice a economiei naționale se împletește strîns cu cerințele

celorlalte legi economice care acționează în socialism, printre care și legea valorii. Ținînd seama de acest aspect important, documentele partidului nostru, Conferințele Naționale ale P.C.R. din decembrie 1967 și iulie 1972, au prevăzut măsuri care să ducă la folosirea mai deplină a categoriilor valorice, a pîrghiilor economico-financiare. În cadrul acestei acțiuni, principalele obiective privind perfecționarea organizării conducerii și planificării economiei naționale vizează îmbunătățirea organizării și conducerii ramurilor economice, îmbunătățirea activității de planificare în domeniul investițiilor, aprovizionării, cercetării științifice; creșterea rolului finanțelor și creditului, perfecționarea sistemului de formare a prețurilor, întărirea coînteresării materiale, asigurarea condițiilor pentru ridicarea eficienței economice. Toate aceste obiective converg, de fapt, spre un singur țel, a cărui poziție centrală caracterizează economia modernă, și anume, asigurarea condițiilor pentru creșterea continuă a eficienței în toate ramurile și în-

treprinderile, în întreaga activitate economică.

Măsurile privind perfecționarea organizării conducerii și planificării economiei vizează creșterea rolului conducător al partidului în întreaga societate, întărirea rolului statului în viața economică. Îmbinarea justă a planificării centrale cu autonomia întreprinderilor creează condiții pentru lărgirea cîmpului de acțiune a pîrghiilor valorice, deoarece exclude tutelarea măruntă a unităților productive în executarea sarcinilor de plan, în desfășurarea activității lor concrete. Folosirea acestor pîrghii în mod corespunzător permite ca, în condițiile lărgirii drepturilor și competențelor întreprinderilor și a creșterii autonomiei operative a centralelor economice, să poată fi realizate în bune condiții proporțiile și ritmurile de dezvoltare stabilite pe plan centralizat.

Sistemul de prețuri constituie o latură esențială a mecanismului de funcționare a economiei, cu profunde implicații asupra principalelor ei procese și fenomene. El reprezintă instrumentul de măsurare a cheltuielilor sociale de producție încorporate în diferitele produse, de repartizare planificată a muncii sociale pe ramuri, subramuri și produse și de măsurare a eficienței economice. În același timp, prețurile constituie o pîrghie importantă pentru înfăptuirea deciziilor de politică economică. Elaborarea unui sistem perfecționat de prețuri, cît mai corespunzător func-

VICTORIA PUGNA

(Continuare în pag. e IV a)

(Urmare din pag a III a)

țiilor impuse de acțiunea legilor economice în socialism și, în primul rând, a legii valorii și a legii dezvoltării planice proporționale a economiei naționale, presupune o strinsă coordonare cu celelalte elemente ale mecanismului economic, cu celelalte pîrghii folosite în economie: sistemul de planificare, sistemul financiar și de credit, sistemul de organizare și conducere a diferitelor unități. De aceea, legea cu privire la regimul prețurilor și tarifelor a fost elaborată pe baza concepției partidului nostru cu privire la modernizarea mecanismului economic în ansamblul său, corespunzător cerințelor actualei etape de dezvoltare a economiei socialiste.

Rolul prețurilor în conducerea planificată a economiei naționale trebuie să crească. Dar aceasta trebuie să se realizeze prin măsurarea organizată a cheltuielilor sociale de producție, printr-un sistem perfecționat de prețuri, care să fie nu numai un bun instrument de planificare, ci și obiect al planificării.

Principiul fundamental în formarea prețurilor, atât la mijloacele de producție, cât și la bunurile de consum, îl constituie așezarea acestor prețuri după criteriul cheltuielilor sociale de producție, care reflectă pe ramuri, subramuri și produse, nivelul productivității muncii naționale, ținîndu-se totodată seama ca între diferitele produse să se formeze corelații fundamentate pe criterii economice. În vederea stimulării progresului tehnic, modernizării sortimentelor și înlăturării din producție a sortimentelor învechite, legea prevede o diferențiere mai accentuată a prețurilor în funcție de calitate.

Stabilind prețurile după cheltuielile sociale de producție, se urmărește totodată apropierea prețurilor unor produse (îndeosebi ale acelor care formează obiectul exportului) de prețurile mondiale, precum și luarea în considerație a raporturilor existente între prețuri pe piața externă.

Pentru ca prețurile să se apropie cât mai mult de cheltuielile sociale de producție, la baza lor, conform prevederilor legii, trebuie să stea prețul de cost mediu la nivel de ramură. Numai astfel prețul poate constitui o normă obiectivă de măsurare a muncii sociale. Determinarea prețului de cost mediu la nivel de ramură, ca bază a stabilirii prețurilor, este o problemă de calcul, problema de fond o constituie însă reducerea continuă și sistematică a prețului de cost. Relevînd marea importanță a prețului de cost, legea prețurilor stabilește conținutul acestuia și căile de reducere a fiecărui element în parte.

Deosebit de importantă este includerea, pentru prima dată printre aceste elemente, a taxei asupra fondurilor de producție, menite să fie utilizată ca o pîrghie economică suplimentară în vederea orientării unităților pentru utilizarea cu eficiență cît mai mare a fondurilor fixe și a mijloacelor circulante ce le-au fost încredințate, pentru solicitarea cu mai multă grijă de noi fonduri de investiții, renunțarea la unele fonduri fixe, care pot fi utilizate mai complet și mai eficient în alte sectoare de activitate. De asemenea, taxa asupra terenurilor folosite de unitățile producătoare este menită să contribuie la o mai rațională valorificare a fondului funciar.

O problemă deosebit de importantă a perfecționării sistemului de prețuri, pe care noua lege o reglementează sub multiple aspecte, o constituie îmbinarea a două principii de bază și anume stabilitatea și elasticitatea prețurilor. Introducerea unei mari mobilități și operativități în stabilirea prețurilor și în modificarea lor corespunzător schimbărilor survenite în procesul de producție, concomitent cu sporirea drepturilor unităților productive în fixarea prețurilor. Prețurile și tarifele (în special prețurile cu amănuntul) pentru produsele și serviciile de bază din economia națională sînt

stabilite de stat pe plan central, iar pentru altele se fixează plafoane maxime. Așadar, se asigură în continuare o politică de prețuri generală, coordonată și unitară, eliminîndu-se însă centralizarea excesivă.

Aplicarea cu succes a noii legislații de prețuri este condiționată de întărirea disciplinei prețurilor, a legalității în acest domeniu. Nu se poate admite, sub nici o formă, ca rezultatele gospodăririi defectuoase a mijloacelor puse la dispoziția unităților să fie transpuse în prețurile de vînzare ale produselor respective. Risipa, neglijența, nerespectarea prevederilor tehnologice trebuie să fie suportate de cei vinovați, determinîndu-i să ia măsuri de înlăturare a deficiențelor.

În cadrul vastului program de perfecționare a mecanismului economic, în scopul ridicării eficienței economice în toate sectoarele de activitate, un loc central îl ocupă măsurile cu privire la mai buna utilizare în economia națională a sistemului financiar și de credit.

Îmbunătățirea sistemului de finanțare-creditare a economiei urmărește: creșterea rolului economic al bugetului de stat în formarea veniturilor și repartizarea mijloacelor financiare pe

(Continuare în pag. a V-a)

Din expoziția profesorilor de arte plastice

ION GRIGORESCU
„Moartea lui Tudor”

ramuri și în profil teritorial, renunțându-se la sistemul de a se prelua de la buget toate veniturile și a se finanța prin aceasta toate cheltuielile; folosirea în mai mare măsură a veniturilor în întreprinderile care le realizează; lărgirea sferei creditului și creditarea activității economice pe baze comerciale. Acestea au ca scop să stimuleze cointeresarea unităților economice în îndeplinirea indicatorilor planificați, în utilizarea mai rațională a mijloacelor materiale și bănești de care dispun, îmbinând în mod armonios interesele generale ale societății cu cele ale colectivelor de muncă din unități, precum și cu cele individuale ale salariaților.

Prin aplicarea acestor măsuri, a fost înlăturat centralismul excesiv care caracteriza în trecut relațiile dintre unitățile economice și bugetul de stat, dându-se în același timp statului, prin partea de beneficii care revine și pe viitor bugetului, posibilitatea să asigure finanțarea obiectivelor și acțiunilor care determină dezvoltarea economiei naționale, progresul social-cultural, creșterea nivelului de trai.

Prin lăsarea unei părți din beneficii întreprinderilor, la dispoziția acestora pentru producție, pentru investiții și alte nevoi, beneficiul a devenit tot mai mult o sursă de autofinanțare. Odată cu lăsarea la dispoziția centralelor economice și întreprinderilor a unor importante resurse financiare, concomitent cu asigurarea resurselor bugetului de stat, a crescut răspunderea unităților economice pentru îndeplinirea îndatoririlor față de buget, cât și pentru constituirea propriilor fonduri, ceea ce presupune o realizare integrală și exemplară a sarcinilor de plan. Sistemul de repartizare a beneficiilor contribuie la întărirea gestiunii economice a unităților, a controlului, a răspunderii pentru propriile rezultate. De asemenea, aceasta determină cointeresarea într-o măsură mai mare a colectivelor de salariați din unitățile economice în creșterea rentabilității producției, o parte din beneficiile realizate servind la acordarea de premii (gratificații) angajaților respectivi. În același timp, a fost înlocuită finanțarea de la buget a creșterilor de mijloace circulante aferente anului de plan la întreprinderile în funcțiune, cu creditarea bancară, rambursarea creditelor efectuându-se din beneficiile realizate. Prin punerea în practică a acestei măsuri se

obține o mai judicioasă stabilire a necesarului de mijloace circulante, crește grija pentru utilizarea acestor mijloace, se dă un impuls pentru realizarea beneficiilor planificate ca sursă de acoperire a datoriilor către bancă.

Întărirea relațiilor dintre întreprinderi și bănci se realizează încă din faza de elaborare a planurilor financiare, băncile fiind chemate să participe la analiza și dimensionarea normativelor de mijloace circulante, continuând cu stabilirea limitei de fonduri pentru fiecare întreprindere (care reflectă necesarul de mijloace bănești determinat de o desfășurare normală a procesului de aprovizionare, producție, desfacere), cu creditarea diferențiată în funcție de modul în care întreprinderea își îndeplinește planul economic și financiar. A crescut și rolul dobânzii ca prghiie pentru mobilizarea unităților economice în îndeplinirea la termen a sarcinilor de plan, pentru folosirea cât mai rațională a mijloacelor materiale și bănești.

În condițiile sporirii gradului de complexitate a fenomenelor economice și ale lărgirii drepturilor și competențelor unităților productive, crește importanța controlului financiar. Prin legea privind gospodărirea mijloacelor materiale și bănești, organizarea și funcționarea controlului financiar, a fost statuat principiul potrivit căruia acela care conduce este delegat să controleze modul în care este administrată partea din avutul obștesc care i s-a încredințat. A crescut rolul controlului preventiv al organelor financiar-contabile, ele concentrându-se asupra operațiunilor din care derivă efecte de ordin patrimonial. Sfera controlului intern al unităților ierarhice superioare a fost lărgită, ea cuprinzând acum nu numai valorile materiale și efectuarea plăților și încasărilor, dar și modul de utilizare a fondurilor pe tot parcursul producției și circulației.

În cadrul măsurilor pentru perfecționarea sistemului financiar și de credit se includ și cele cu privire la îmbunătățirea organizării activității bancare. S-au creat noi bănci specializate, care, împreună cu Ministerul Finanțelor și Banca Națională, asigură îndeplinirea în condiții mai bune a politicii partidului în domeniul monetar, al finanțării, al creditării și în cel valutar.

A fost îmbunătățit sistemul de salarizare, înlăturându-se neajunsurile din trecut, prin reali-

zarea unei corelații mai strânse între nivelul salariilor și calificare, între complexitatea și răspunderea socială a muncii. Ca urmare, ponderea salariului tarifar în câștigul total a fost ridicată prin includerea în salariul de bază a celei mai mari părți a adaosurilor variabile. Totodată, au fost luate măsuri pentru îmbunătățirea normării muncii și diferențierea salariilor, în cadrul aceleiași categorii sau funcții, în raport cu calitatea muncii prestate, cu contribuția personală a salariaților la rezultatele obținute în fiecare întreprindere. Au fost aduse îmbunătățiri în ierarhizarea ramurilor în raport cu importanța economică și condițiile de muncă. A fost introdus și sporul de vechime, iar plata salariilor a fost legată de realizarea efectivă a sarcinilor de plan ale întreprinderii, secției, atelierului, locului de muncă. În agricultură au fost introduse sisteme de remunerare mai eficiente, după același principiu al retribuției în funcție de rezultatele obținute.

În cadrul măsurilor privind cointeresarea materială se înscrisu și cele referitoare la premiarea salariaților din beneficii, prin care se leagă mărimea și constituirea fondului de premii de volumul și realizarea beneficiilor și a altor sarcini de plan.

În ansamblul măsurilor privind îmbunătățirea utilizării prirghiilor financiar-valorice, în perfecționarea organizării conducerii și planificării economiei naționale, un loc important îl ocupă și cele privind modernizarea sistemului informațional economic — instrument principal de cunoaștere și fundamentare a deciziilor. Întrucât perfecționarea sistemului informațional economic este în directă dependență de sursele de informații, cea mai valoroasă și bogată dintre acestea fiind evidența economică și în special cea contabilă.

În vederea îndeplinirii indicațiilor conducerii partidului a fost elaborat un amplu program de măsuri pentru raționalizarea și funcționarea evidenței, astfel încât aceasta să asigure reflectarea corectă a patrimoniului și proceselor economice, întărirea controlului și creșterea calității informației economice, în vederea trecerii la o etapă superioară în munca de planificare, prin folosirea calculatoarelor electronice. Un sistem informațional bine pus la punct constituie o premisă a folosirii fluxului de date și informații cu maximum de eficacitate în stabilirea opțiunilor și prognozelor economice și financiare.

Pe traiectoria modificării de concepție

Modernizarea învățământului presupune și modernizarea muncii de conducere și a directorului, formarea lui ca om temeinic pregătit pentru ca în activitatea ce o desfășoară pentru îndeplinirea obiectivelor școlii să se exercite din plin intuiția, creativitatea, personalitatea, perspicacitatea și discernământul celui care conduce. Inspectoratul școlar al județului nostru a luat măsuri pentru ca activitatea de instruire a directorilor să fie concepută și organizată în așa fel, încât ei să-și însușească noul spirit și noul stil de conducere. Astfel, pentru aprofundarea problemelor privind planificarea și prospectarea activității școlare, au fost dezbătute cu directorii chestiuni care se referă la mutațiile ce au survenit în știința conducerii școlii, elementele de prioritate în munca de conducere, căile și formele de investigare necesare în munca directorului.

Având în vedere mișcarea puternică ce străbate acum școlile noastre, înnoirea concepției asupra muncii didactice, precum și faptul că directorul de școală întrușchipează cel mai bine relația om-om în acțiunea sa de a convinge cadrele și a le îndruma pe calea renovărilor, am abordat și această latură a instruirii lor. În acest sens, am pus în fața directorilor probleme noi ale metodologiei asistențelor, coordonate ale perfecționării cadrelor tinere din școală, unele chestiuni privind folosirea tehnologiei moderne în activitatea de perfecționare a cadrelor didactice, creativitatea, dinamismul și eficiența în muncă, precum și aspecte ale îndrumării individuale, îndrumarea în grup și îndrumarea frontală a colectivelor de cadre.

Acțiunile de informare au fost alternate cu activități de observare și analiză în cadrul unor schimburi de experiență din școlile pilot. Cu această ocazie, s-au prezentat directorilor demonstrații prin activități școlare și extrașcolare organizate model, diferite forme de concepție asupra organizării și conducerii școlii, precum și elementele de îndrumare și control specifice fiecărei discipline de studiu.

Din programul nostru, nu au lipsit măsurile de educație politico-ideologică a directorilor, mai ales în probleme privind largirea democrației socialiste și intensificarea participării maselor la conducere, în condițiile intensificării rolului conducător al partidului. Astfel, printr-un mănunchi de acțiuni și teme, s-a demonstrat că metoda principală de conducere căreia trebuie să se subordoneze și în cadrul căreia trebuie să evolueze integrat orice altă metodă, instrument, procedeu, tehnică sau sistem de conducere, este aceea a conducerii colective a muncii în echipă și a deciziei prin consimțământul echipei.

E lesne de înțeles că, în urma acestor măsuri, s-a recuperat o însemnată parte din deficitul ce există în munca de conducere. Totuși, dată fiind mobilitatea extraordinară a cerințelor impuse acum școlii, observăm cu claritate că mai sînt multe de pus la punct. Ne-am propus ca, în viitor, să înlesnim directorilor întreținerea unui permanent dialog cu cadrele didactice, să le creăm posibilitatea de a însuși motivări care să le determine ca la rîndul lor să depășească orice poziție pasivă.

Considerăm că, acum mai mult ca oricînd, directorii noștri trebuie formați (acesta fiind un alt obiectiv al inspectoratului nostru) în așa fel încît să înțeleagă că lista unor metode de conducere este permanent deschisă și poate oricînd îngloba orice cale pe care ar alege-o un conducător pentru a atinge unul din nenumăratele obiective ce îi stau în față. Va trebui să le ținem atenția trează pentru ca ei să nu uite că este necesar să-și reînnoiască mereu obiectivele, în funcție de cerințele școlii pe care o conduc și că trebuie să urmărească mereu un mare număr de obiective, evident, ordonate după importanța și prioritatea pe care o merită, găsindu-se, deci, în situația de a folosi concomitent, mai multe metode de conducere.

Mai mult, ne propunem să-i ajutăm ca, în permanență, să asocieze, să combine, să creeze noi metode de lucru prin care să reușească să atingă cit mai multe din obiectivele învățământului contemporan.

Prof. NIȚU TITUS,
Inspector școlar general
al județului Ialomița

LA ZI

Intilnirea dintre eroul muncii socialiste, Dinu Paul, șeful secției de transformatoare mari de la Uzina „Electroputere” Craiova, și elevii Grupului școlar Electroputere — specialitatea electricieni — a fost pasionată, ne comunică prof. Paul Nițoiu. Atmosfera discuțiilor a fost caldă, interlocutorul derulînd calm șirul evenimentelor care l-au situat în fruntea celor citorva mii de muncitori ai Uzinei „Electroputere”, evocînd participarea la munca de proiectare, realizare și instalare a marilor transformatoare de la hidrocentralele de pe Argeș, Bicăz, Porțile de Fier, Lotru.

Elevilor li s-a inculcat sentimentul de mîndrie pentru faptul că aceste transformatoare nu mai sînt importate de la firme străine, ci sînt produsul inteligenței românești.

Iată, deci, încă un exemplu concret a ceea ce ar trebui să constituie, în școala românească, fuziunea teoriei cu practica, legarea învățămîntului de activitatea directă de producție, stimularea elanului creator al elevilor noștri în preluarea ștafetei noilor construcții socialiste ale patriei.

Cu prilejul împlinirii unui secol de la primele atestări documentare ale activității metodic-stiințifice și cultural-educative a cadrelor didactice din județul Prahova, la Casa de cultură a orașului Cîmpina s-a desfășurat o sesiune de comunicări metodico-stiințifice „Tudor Arghezi”.

Maria Ștefănescu, șefa Centrului metodic și scriitorul Barbu T. Arghezi au evocat viața și opera argheziană și unele aspecte ale activității poetului în județul Prahova. Profesorii Constantin Trandafir, Paul Laudiu Marinescu, Narcis Zărnescu, dr. Ion Bălu, de la Liceul „N. Grigorescu” — Cîmpina, inspectorul școlar Ion Dumitru și directorul Casei corpului didactic Prahova, Ieronim Tătaru, au prezentat comunicări inedite despre opera argheziană.

Din inițiativa Inspectoratului școlar și a Casei corpului didactic, de curînd, la Rm. Vilcea, a avut loc consfătuirea județeană a educatorilor. Cu tema: „Cultivarea capacităților de cunoaștere la preșcolari în procesul de învățămînt din grădiniță”. După prezentarea a două informări politice, lucrările au continuat cu expunerea unor conferențe prezentate de educatoarele cu experiență în învățămîntul preșcolar, în care s-au dezbătut probleme practice specifice locului de muncă: dezvoltarea spiritului de observare, cultivarea operațiilor gîndirii și a limbajului, în activitatea de cunoaștere, cultivarea atenției voluntare, a imaginației, a trăsăturilor de voință ș.a. De asemenea, s-a prezentat un caiet metodic cu modele orientative pentru învățămîntul preșcolar, lucrare întocmită de un colectiv de educatoare.

În încheierea lucrărilor consfătuirii, prof. Ion Tudose, inspector școlar general, și prof. Bratu Gheorghe, din partea Comitetului județean de partid Vilcea, au expus principalele sarcini care stau în fața învățămîntului preșcolar.

Volumul omagial „100 de ani de existență a Liceului pedagogic „Al. Vlahuță” din Birlad (1870—1970”, editat cu ocazia sărbătoririi centenarului liceului, consemnează programul acestei importante manifestări, comunicări științifice ale cadrelor didactice, ale foștilor și actualilor elevi, din cadrul sesiunilor care au avut loc, creații originale scrise cu acest prilej, scrisori, telegrame, evocări, iar în partea a II-a un interesant anuar al școlii, cu fotografiile după acte originale găsite la Arhivele Statului și ale Ministerului Educației și Învățămîntului. Printre foștii profesori ai liceului se numără și C. Dimitrescu-Iași, pionier al pedagogiei comparate la noi în țară.

Contra formalismului, contra rutinei

În zilele noastre, inspecția școlară se realizează ca principală formă de îndrumare și control pe care o exercită organele de specialitate ale aparatului de stat în domeniul învățămîntului în scopul perfecționării muncii instructiv-educative. Oricît de îngăduitori am fi, avînd în vedere progresele inspecției școlare, este necesar să arătăm că ea mai menține suficiente elemente de rutină și formalism.

Din practica muncii de îndrumare și control, am constatat că, de foarte multe ori, activitatea cadrelor didactice la clasă este controlată după rețete îmbătrînite. De regulă, atît directorii de școli, cit și inspectorii școlari, în analizele pe care le fac, în documentele în care consemnează rezultatele inspecției, uzează de formule generale care nu spun nimic despre specificitatea activității didactice cercetate. Se întînesc, încă de multe ori, formule ca: „lecția și-a atins scopul”, „predarea materiei s-a realizat conform planificării calendaristice”, „în cadrul verificării se asigură o notare ritmică a elevilor” etc.

Aprecierile sînt frecvent limitate la aspecte tradiționale ale procesului instructiv-educativ în detrimentul surprinderii unor practici didactice noi, sînt lipsite de valoare analitică și de cauzalitate, formulate într-o manieră constatativă, la nivelul unor afirmații ce evidențiază niște elemente deprinderi de muncă școlărească. Foarte rar se acordă atenția cuvenită aspectelor de modernizare a învățămîntului, tehnologiei didactice, raporturilor dintre profesori și elevi, în condițiile în care beneficiar permanent este și trebuie să fie elevul.

Considerăm că este absolut necesar ca inspecția școlară să se realizeze la nivelul unei munci de analiză, cercetare și prospectare științifică și pedagogică, care să asigure posibilitatea unei reale îndrumări a corpului didactic. Acest lucru îl considerăm pe deplin posibil, cu respectarea condițiilor esențiale pe care trebuie să-o îndeplinească „inspectorul școlar” a cărui competență se măsoară în parametrii ce țin de pregătirea ideologică, de specialitate și tehnică, și pe care, într-un cuvînt, școala prezentului îl dorește echipat cu cele mai moderne metode de cercetare, investigare și impulsivitate a întregului laborator pedagogic al vieții școlare.

Totodată, inspectorul școlar al zilelor noastre nu trebuie să fie numai un profesor de o specialitate oarecare, ci să fie un om politic care, în tot ceea ce întreprinde, să planteze înaltul simț al educației comuniste împlinită cu toată exigența.

Realitățile școlii noastre și mărețele ei obiective sporesc rolul și importanța celui care răspunde de îndrumarea și controlul activității instructiv-educative. Mai întîi, considerăm că inspectorul școlar trebuie să cunoască precis documentele de partid și de stat, să cunoască și să înțeleagă clar trebuințele școlii în etapa actuală, să descopere și să-și formeze instrumentele cu care să lucreze, să permită punerea în valoare a tot ceea ce se manifestă ca inițiativă novatoare în viața unor colective didactice, deschizînd în felul acesta drum statornicirii noului în practica școlii.

Se impune, mai ales, schimbarea concepției privind organizarea inspecției școlare, începînd cu stabilirea școlii inspectate (justificarea alegerii), formularea unei tematici adecvate specificului unității școlare respective, stabilirea forțelor de muncă antrenate în control, — în raport de volumul sarcinilor stabilite prin tematică — durata controlului, tehnici și procedee folosite în cercetarea activității școlare și extrașcolare, felul de alcătuire a materialului de analiză, formele de evaluare a rezultatelor inspecției școlare. Ar fi de dorit ca inspectorul școlar să surprindă, în sfera cercetării și anchetelor, elementele noi din viața școlii și, mai ales, realitățile de la o vizită la alta, a căror evidențiere ar orienta activitatea conducerilor de școli și a cadrelor didactice spre alte activități

creatoare, stimulînd spiritul de inițiativă, inventivitate și inovație atît de necesar în școala noastră, în etapa actuală.

Inspeția școlară, ca formă de cercetare și orientare a conținutului și metodologiei învățămîntului, se impune a fi complet renovată, pentru fundamentarea științifică a activității instructiv-educative. Pentru renovarea inspecției școlare, subscriem la inițierea de către Ministerul Educației și Învățămîntului a unor cursuri de perfecționare cu inspectorii. Realizarea acestor cursuri ar răspunde, cred, nevoii de a înarma inspectorii școlari cu metode și procedee adecvate, impuse de necesitatea sporirii randamentului și calității muncii de îndrumare și control.

Prof. FERNAND CHIREA
Inspector școlar general
al județului Teleorman

Lucrări practice în laboratorul de fizică

Școala și producția

Elevele: între cratiță, andrele și profesiile moderne

Cum pregătește școala de cultură generală fetele pentru muncă, pentru viață? Sintem cu toții de acord că ele trebuie să pășească în viața socială cu aceeași pregătire teoretică și practică pe care o capătă colegii lor, băieții, fără a fi handicapați încă din școală de lacune nedorite, dar posibile. Și este foarte bine așa. Dar nu trebuie să scăpăm din vedere un fapt deosebit de important, o realitate: elevele de astăzi vor deveni peste câțiva ani muncitoare, proiectante, ingineri, profesoare, dar și mame, gospodine, educatoare în familie. Le revin atribuții în plus, care nu trebuie și nu pot fi în nici un chip neglijate.

Cum putem răspunde optim acestor particularități specifice în cadrul pregătirii tehnico-productive a elevelor? Redăm, în rîndurile de mai jos, câteva dintre opiniile unor interlocutori interesați de judicioasă rezolvare a acestei probleme.

„Dimpotrivă, atelierul...”

Am lucrat cu elevele din clasele IX—X, în trei condiții diferite: risipite în unitățile cooperative meșteșugărești, în grupe mici (două sau trei eleve), în secțiile unei întreprinderi industriale și în atelierul școlar. Optez pentru atelierul școlar, deoarece: a) repartizarea în unitățile cooperative sau în întreprinderi nu se poate face practic pe baza opțiunilor și aptitudinilor manifestate în anii de școală de către fiecare elevă în parte, așa cum de altfel se recomandă; b) posibilitățile de îndrumare și control de către profesor sînt reduse. Acesta își risipește adesea forțele în drum de la o unitate productivă la alta, și, practic, nu poate sesiza gradul de interes manifestat de fiecare elevă în parte, pentru activitatea cerută și nici preocuparea persoanei pe lângă care lucrează ea; c) în unele secții industriale elevele execută operații foarte simple, obisnuite prin monotonia lor, practica în producție efectuîndu-se la un nivel necorespunzător. Sînt dese cazurile cînd nu se asigură nici continuitatea în activitățile desfășurate pe parcursul celor doi ani (ceea ce este absolut necesar în vederea calificării). De aceea, un mare număr de absolvente care au făcut practică în atelierul cooperativei meșteșugărești sau în secțiile întreprinderilor industriale, nu optează, la angajare, pentru unitatea în care au lucrat, sau măcar pentru una cu profil asemănător.

Dimpotrivă, atelierul școlar poate deveni un mijloc eficient de educare a tinerelor pentru muncă, o unitate cu sarcini concrete de producție, organizată după modelul întreprinderilor. În acest scop, atelierul școlar pentru fete trebuie amenajate, dotate și conduse într-un mod cât mai apropiat de unitățile socialiste productive, căutîndu-se acele forme organizatorice în care vor lucra elevele după absolvire. Astfel, în atelier, se pot urmări: a) respectarea punctualității, ordinii, disciplinei specifice muncii practice; b) organizarea optimă a locului de muncă, a ustensilelor, materialelor etc.; c) prezentarea obiectului de confecționat, a finalității lui; d) organizarea muncii după necesități, pe clase, grupe, echipe, care execută un obiect integral sau pe faze și operații; e) cunoașterea de către eleve a fondurilor investite în materiale, a fazelor de aprovizionare, producție și desfășurare; f) prospectarea pieței de desfacere, a posibilităților de valorificare a produselor etc. De asemenea, este necesar să realizăm o participare activă și conștientă a elevelor la procesul de producție din ateliere,

insistînd asupra gospodăririi raționale și eficiente a fondurilor investite, valorificării deșeurilor inutilizabile în unitățile industriale, ridicării calității produselor — cerință fundamentală a economiei — astfel încît obiectele realizate în scopul valorificării să fie comparabile cu cele produse în întreprinderi.

Îmbunătățirea muncii cu fetele în atelierul școlar este condiționată și de adîncirea specializării cadrelor — prin cursuri de perfecționare și practică periodică în întreprinderi, prin studierea cu precădere de către acestea a economiei politice — și de gruparea muncii pe profiluri de școli.

LIVIA MUREȘAN
Școala generală nr. 12,
Brașov

„Să întrebăm și mamele!”

Există o neînțelegere asupra procesului de formare a deprinderilor de muncă practică-productivă, cît și asupra pregătirii pentru viață a elevelor din clasele V—VIII. Gîndindu-ne la integrarea cît mai rapidă a fetelor în producție, la inițierea lor în domeniul diferitelor meserii, ne scapă din vedere faptul că le pregătim și pentru viața de familie, cu obligațiile ei multiple, ce revin fetelor ca gospodine, soții și mame.

Noua programă afectează, pentru clasele V—VI, ore prea multe de gospodărie și foarte puține pentru lucrul de mînă, în timp ce la clasele VII—VIII nu se prevede nici o oră de gospodărie. Or, tocmai elevele din clasele V—VIII au nevoie mai mult de noțiuni de croitorie, lucru, broderie și menaj, noțiuni pe care acum și le pot însuși mai bine și care le vor fi de mult folos în viață, în căsnicie. Cunoșcînd bine aceste îndelungate, viața lor de gospodine, de mai tirziu, de soții și mame, le va fi mult mai ușoară. Ele vor economisi timp în rezolvarea obligațiilor gospodărești în familie. Nu mă declar pentru menținerea acestor ore de lucru (de mînă, gospodărie, croitorie, broderie), la licee, dar le consider absolut necesare la clasele V—VIII, și, în parte, și la clasele IX—X ale școlii generale. La întocmirea programelor școlare, se impune să se consulte inspectoare de specialitate, să se țină seama de propunerile făcute în cercurile pedagogice de către cadre didactice de specialitate (mai cu seamă femei) să se solicite părerea unor părinți care au fete, în special părerea mamelor. De asemenea, este necesar să se editeze un îndrumător sau o metodică

că un minimum de cunoștințe de gospodărie.

Exprimîndu-ne regretul pentru omiterea — din noua programă a claselor a VII-a și a VIII-a, ca și din programa liceelor teoretice — a orelor de gospodărie, considerăm că s-a nesocotit faptul că o tînră trebuie să-și însușească deprinderi legate de diferitele sarcini de gospodărie: prepararea mîncărilor, întreținerea locuinței, înfrumusețarea ei, întreținerea rufăriei, a hainelor. Propunem, deci, ca în instruirea practică a fetelor la clasele VII—VIII să se reintroducă ore de gospodărie săptămînal, iar în liceele teoretice, la nivelul fiecărui an, să se programeze

și pentru fete, nu numai pentru băieți, iar îndrumarea în școli, la această disciplină, să fie făcută de cadre de specialitate.

Interesul pentru muncă al elevelor ar spori considerabil dacă s-ar reveni la notarea obișnuită, cel puțin pentru elevele din clasele V—VIII. Calificativele nu influențează media generală, fapt pentru care elevii nu acordă atenția cuvenită lucrului atît de important de instruirea practică în actuala etapă de orientare a învățămîntului din țara noastră.

ECATERINA AVRAM
Școala generală nr. 2
Bistrița

Multilateralitatea, în cazul lor

Prin activitatea desfășurată de elevi în atelierul școlar, în fabricile și uzinele patronatoare, ei iau contact nemijlocit cu munca, cu practica, inițindu-se în tainele atîtor meserii. Menirea noastră, a profesorilor-maiștri, este de a-i forma pe elevi la această școală a muncii, astfel încît, după terminarea liceului, să fie capabili să presteze o activitate de utilitate socială. Dar nu numai atît: gîndindu-ne la fete, în special, știm că, pe lângă atribuții sociale mai largi, ele le vor avea și pe acelea de mame și gospodine. Ca atare, în școală, în liceu de cultură generală, elevele trebuie să primeas-

În atelierul de țesut covoare al Liceului „Matei Basarab” din Capitală

cel puțin două zile pe trimestru de gospodărie, în cazul cînd fetele își desfășoară munca practică în atelierul școlar.

OLIVIA VIORCA
Liceul „Unirea”, Brașov

În atelierul de croitorie al Liceului Nr. 36 din București

Nu am dori cumva să se înțeleagă că pregătirea practică a fetelor ar trebui să se deosebească în mod esențial de cea a băieților. Dimpotrivă, în perioada actuală este imperios necesar ca elevele să-și însușească aceleași cunoștințe tehnice, să devină cadre bine pregătite în toate sectoarele productive, unde, de altfel, ele s-au încadrat și se încadrează cu foarte bune rezultate. Avem tînere excelent pregătite în toate ramurile industriale: electronică, optică, chimie, mecanică fină etc. Exemplele pot continua. Sînt binecunoscute și calitățile fetelor, ce se manifestă în producție: corectitudine, precizie și acuratețe în construirea celor mai pretențioase piese. Școala trebuie să le creeze deprinderi pentru aceste munci. Dar, în același timp, tot școala trebuie să asi-

gure un echilibru (și nu precar!) în instruirea practică. Tocmai acest echilibru, atît de necesar, se pare că nu a fost încă realizat. Am fi bucuroși dacă și alte cadre didactice ne-ar scrie în acest sens.

În ceea ce privește cadrul în care se desfășoară activitatea practică a elevelor, opinăm că ar fi ideal ca întreprinderile să influențeze secții proprii în fiecare școală. Unde nu este încă posibil, munca productivă ar fi bine să se desfășoare — cel puțin în ceea ce privește clasele mari — în fabrici și uzine, sub o supraveghere comună din partea cadrelor didactice și a conducerii întreprinderilor, pentru apropierea efectivă a instruirii de producție.

Pagină realizată de
C. BUȚURA

DIRIGINTELE

— portret
robot —

Cerculă prin toate școlile, în toate clasele — îl veți identifica neapărat.

Este numit, după caz, „părintele” sau „dădaca” clasei. Îl veți găsi întotdeauna în fruntea „copiilor săi” la mitinguri și sărbători naționale, la muncă voluntară și patriotică, pe ogoare și pe șantier. El însoțește pe elevi în excursii și călătorii, el se duce cu ei la spectacole, el îi urmărește la practica în producție și tot el le dă și primele noțiuni de pregătire militară.

Este nelipsit la adunările pionieresti sau uteciste, pe clasă sau pe școală, la învățământul politic și la informarea politică a tinerilor vârstare.

Părinții îl cunosc foarte bine — fie că-l vizitează la domiciliu, fie că vin ei la școală, fiind sînt în inipas cu educația propriilor lor copii.

Urmele trecerii sale apar peste tot: la gazeta de perete, al cărei editor din umbră este, în starea de curățenie și în aspectul estetic al sălii de clasă, asupra cărora tot el veghează, în ținuta vestimentară a elevilor, unde se substituie adesea indulgenței părintești, sau în programarea tezelor — acțiune ce stăruiește uneori nemulțumiri printre colegii din cancelarie.

Merge cu îndrăzneala atât de departe, încît întocmește caracterizări scrise (fișe psiho-pedagogice) elevilor și chiar are pretenția de a-i orienta profesional... Posedă, în orice clipă, evidența frecvenței celor școlarizați, le motivează sau nu absențele și chiar conduce anchete în lumea micilor „delinvenți”. Semnătura lui o veți întâlni adesea în carnetul elevilor, unde este obligat să le treacă mediile și notele din catalog, iar la unele ore asistă spre a urmări comportarea unora dintre elevii săi.

De aceea el trage semnalul de alarmă pentru părinți, spre a evita mici drame familiale.

INTERFERENȚE EDUCATIVE

Semnamentele lui sînt însă departe de a se fi epuizat.

O dată pe săptămînă, ține ora de dirigenție, oră educativă, cu scopul de a-i forma psiho-caracterologic pe elevii săi. Prin această oră, prin exemplul viu al atitudinii sale, el trebuie să reușească acolo unde au dat greș familia, rudele, să repare unde au stricat filmul, televiziunea și alte mijloace de mass-media. Și, deși părinții n-au fiecare decît unul sau doi copii, iar dirigințele 30-40, ciți cuprinde clasa — și aceștia doar „adoptivi” — el reușește totuși adesea să readucă satisfacția în sinul familiei, acolo unde ea s-a dovedit neputincioasă.

Tot ceea ce am inserat pînă aici n-a fost însă esențial. Cercurile apropiate acestui specimen susțin că el este și omnicompetent. Ține, în cadrul dirigenției, ore despre regulile de circulație pe căile publice, despre protecția muncii, despre educația sexuală a tineretului... ș.a.m.d. Dar, ar trebui să se țină seama că, de fapt, toată această muncă psiho-educativă, de cunoaștere și modelare morală a elevilor nu reprezintă activitatea lui de bază, cum s-ar fi putut crede, datorită complexității ei, ci ea este doar o parte, o mică — deși importantă — parte, căci, la fel ca oricare altul dintre colegii lui, dirigințele este în primul rînd profesor, cu o normă de predare în specialitatea în care este abilitat și în cuprinsul căreia trebuie să țină ore de calitate, la nivelul cerințelor moderne, să organizeze în plus meditații, cercuri cu elevii, simpozioane, spartachiade, serbări... etc.

Poate că o să surprindă, dar acest portret robot n-ar fi sugestiv, dacă n-am adăuga și faptul (nota bene!) că la toate ședințele de analiză a muncii din școală, dirigințele este cel mai adesea criticat. El are șansa, de oricîtă experiență s-ar bucura, să audă „că nu și-a făcut pe deplin datoria”.

Nu tragem nădejdea că acest portret robot va ajuta la descoperirea vreunui erou sau, poate, a unui țap ispășitor. Sperăm însă să-l recunoașteți ușor pe cel descris, căci — după cum am mai spus — el circulă prin toate școlile, îl veți întâlni în mai toate clasele și este cu siguranță și printre cititorii rîndurilor de față, stimați colegi!

ELENA MOROIANU
DINU MOROIANU

flictuale la copii. Fără să se gîndească la traumele psihice pe care le cauzează, sînt cadre didactice ce pun note de doi sau trei pentru fiecare greșală. Majoritatea copiilor trec fără urmări peste astfel de insuccese, dar sînt și din cei ce se descurajează. Încă vreo cîteva asemenea eșecuri și-și pierd încrederea în propriile lor forțe.

Ați privit vreodată în ochii unui copil căruia l-ați pus notă mică? Nu găsiți că există uneori condiții obiective care-i împiedică să se pregătească? Să ne amintim că am fost și noi elevi și că au fost zile cînd priveam cu teamă, ca și ei, întoarcerea foilor catalogului. Cînd notăm să ne gîndim, deci, pe cît posibil, și la temperamentul elevului, cunoscînd că dacă nota mică poate eventual stimula în muncă pe unii elevi, pe alții îi demobilizează și, uneori, îi îndepărtează pentru mult timp de disciplina respectivă.

Profesiunea noastră pretinde, pe

Dragostea de muncă la clasele mici

Pe baza ultimelor hotărîri de partid și de stat, educația prin muncă și pentru muncă se înscrie în sarcinile de bază ale învățămîntului, fiind un obiectiv de mare importanță în epoca în care trăim. În vederea realizării acestor hotărîri au fost luate o serie de măsuri începînd din clasa a V-a. La clasele I—IV însă, această activitate a rămas aproape neschimbată.

Deși formarea primelor deprinderi de muncă se realizează ca o continuare a activității din grădinițele de copii în cadrul claselor I—IV, totuși la aceste clase, în programa școlară, este prevăzut și în continuare, săptămînal, doar o singură oră. Acest program nu a suferit modificări esențiale nici din punctul de vedere al conținutului, în vederea corelării lui cu programele claselor V—XII. Nici învățătorii nu au fost antrenați la diferite forme de perfecționare în acest sens.

Iată doar cîteva probleme de care este frîmțat învățătorul de azi în vederea găsirii celor mai bune căi și metode de realizare a educației prin muncă și pentru muncă a elevilor.

Un cîmp larg de afirmare și manifestare l-au constituit diferitele activități pionieresti care, prin caracterul lor practic, au trezit interesul și plăcerea copiilor de a munci, i-au apropiat de viață, le-au orientat interesul spre diferite domenii de activitate. Aceste activități au exercitat și o puternică influență educativă, dezvoltîndu-le copiilor că pot contribui, încă de pe acum, prin munca lor, la înflorirea patriei noastre socialiste.

Astfel detașamentele de pionieri din municipiul Satu-Mare, sub îndrumarea comandanților instructori, au organizat activități ca: vizite, întâlniri, drumeții, excursii, precum și diferite concursuri, care au implicat în desfășurarea lor valori-

lîngă o bună cunoaștere a specialității, și o temeinică pregătire psihopedagogică. Ea ne ajută să observăm că, în clasă, sînt 30—40 de temperamente diferite și nu o masă omogenă de elevi. Majoritatea lor pot suporta la nevoie, și toanele și nervii dascălilor. Dar sînt și copii mai sensibili care pretind multă înțelegere. Nu trebuie uitat nici faptul că elevii vin din 30—40 de medii familiale diferite. Cei mai mulți au acasă un climat educativ favorabil dezvoltării. Dar sînt și din cei ce vin la școală neliniștiți din cauza neînțelegerilor dintre părinți sau cu inima îndurerată după părintele care l-a părăsit. Sînt și din cei ce trec printr-o dramatică criză de neîncredere în propriile lor forțe. Să ne imaginăm numai ce înseamnă pentru acești copii un cuvînt dur, o palmă sau o notă mică dată, poate, cu oarecare ușurință.

Se spune pe drept cuvînt că adevărata autoritate a profesorului este invers proporțională cu numărul de pedepse de care are nevoie pentru a menține o disciplină perfectă la ore. Pregătirea profesională, spiritul de dreptate, concordanța dintre vorbe și fapte sînt adevăratele elemente din care se compune autoritatea unui dascăl.

Prof. CONST. C. POPESCU
Pitești

care de către elevi a unor cunoștințe și deprinderi de muncă, aducînd o contribuție însemnată la educarea prin muncă și pentru muncă a elevilor.

Rolul cel mai important în educarea în acest spirit a elevilor din clasele mici l-a constituit antrenarea lor la diferite cercuri cu aplicații practice, în funcție de interesele dominante și aptitudinile lor. Ei sînt antrenați în cercurile de cusături, modelaj, traforaj menaj, împletituri, aere și navomodele, foto etc., la care participă cu multă plăcere și însuflețire.

Întrucît, în școli, nu întotdeauna dispunem de toate condițiile necesare activității unor cercuri, am întreprins un experiment prin organizarea, încă din anul școlar trecut, la Casa pionierilor din Satu-Mare, a patru cercuri specifice elevilor claselor I—IV, dintre care două cu activități caracteristice în special fetelor, iar două băieților. Astfel:

Cercul de jucării și artizanat cuprinde elevi din clasele a II-a care lucrează diferite obiecte de joacă și artizanat din deseuri de pînză și postav. La cercul de țesături activează fetele din clasele III—IV. Ele se perfecționează în țesutul covorașelor din lînă; de asemenea, și în executarea unor zgărzi din mărgele de diferite culori, aplicînd motivele oșenești și codrenești. Cercul de metaloplastie întruște elevi din clasele a III-a. În cadrul activităților din acest cerc, ei se perfecționează în minuirea ciocanului, pansonului, a aparatului de slefuit și lustruit, executînd la început operații simple, iar pe parcurs mai complexe, creînd obiecte de artă prin fructificarea imaginației, înclinațiilor și talentelor. Cercul automoto are cea mai mare atracție în rîndul elevilor. La acest cerc activează elevi din clasele III—IV. Ei își însușesc mai întîi elementele de bază ale funcționării motorului, denumirile pieselor și ansamblurilor din care e compus. Pe parcurs, fac cunoștință și cu practica conducerii carturilor. Atrăși de această activitate elevii își însușesc rapid tehnica conducerii, a minuirii sistemului de direcție, rulare și frînare. Această activitate impune și însușirea unor operații de reparare și remediere a unor defecțiuni care apar, ceea ce cultivă spiritul de inițiativă, pricepera în găsirea și repararea defecțiunii apărute. Activitatea desfășurată pînă în prezent de aceste patru cercuri, rezultatele obținute dovedesc că ele sînt utile. Elevii s-au legat atât de mult de activitatea pe care o desfășoară, încît și în perioada vacanțelor vin cu multă plăcere să lucreze, să creeze.

În cadrul acestor cercuri, elevii au posibilitatea de a-și dezvolta deprinderile practice, constructive, de a-și forma o gîndire tehnică orientată spre creativitate.

Inv. FERENCZI ALEXANDRU
Satu-Mare

Pledoarie

pentru înțelegerea elevilor

Sînt elevi care la un moment dat nu mai pot răspunde nici la cele mai simple întrebări la un anumit obiect de învățămînt. Atitudinea nepedagogică a unor profesori le provoacă o astfel de teamă, descurajare și aversiune încît chiar și vederea unui anumit manual îi înspăimîntă. Este semnificativ faptul că asemenea stări sînt provocate mai ales de profesori care predau obiecte dificile: matematica, fizica, chimia.

Un loc aparte îl ocupă profesorii exagerat de distanți și de ironici. Rîsul și batjocura lor urmăresc pînă și în somn copiii și chiar și unii adulți au uneori coșmaruri, visîndu-se elevi ai unor profesori de care se credeau scăpați de mult. Pe cînd eram elev am fost „prins” cu lecția neînvățată de un profesor de științele naturale peste măsura de sever. Bănuiți cît de rău am fost pedepsit de vreme ce și acum, după mai bine de 30 de ani, ori de cîte ori mă visez elev, tremur la gîndul că voi fi ascultat la naturale.

Dintre metodele nepedagogice folosite în practica educativă cea mai dăunătoare este bătaia. Școala veche poate fi numită pe drept cuvînt școala bătaii. De altfel, în multe desene și caricaturi de epocă, dascălul sînt înfățișat „înarmați” cu o nuia. Era atît de înrădăcinată credința în eficacitatea bătaii încît unii părinți desconsiderau pe învățătorii și profesorii care nu băteau.

Din fericire, în prezent, lucrurile s-au schimbat. Ar însemna însă să ne autoamăgim dacă socotim că ea a fost eliminată definitiv din practica pedagogică.

Am asistat acum cîteva ani la o școală din Pitești la o scenă de-a dreptul revoltătoare. Un profesor, congestionat la față, lovea cu pumnii și picioarele o elevă de clasă a VIII-a sub privirile îngrozite ale clasei. Cînd a obosit, a aruncat-o afară pe coridor, unde nu știu ce s-ar fi întimplat cu ea dacă nu-i dădeam primul ajutor împreună cu mama unui băiat, venită întimplător la școală. Vă imaginați ce impresie a făcut această scenă asupra elevilor. Chiar dacă nu sînt ei înșiși loviți de palmele, de vorbele grele sau nedreptatea unui profesor, suferă și ei alături de colegul brutalizat sau jignit. Am chestionat în scris sute de elevi despre bătaie și m-am convins, din răspunsurile lor, cît de mult îi revoltă și-i jignește fie și o palmă dată mai mult în glumă, ca să nu mai vorbim de bătaia administrată în dușmănie, cu descărcări de nervi, scrișniri din dinți, insulte. Este adevărat că uneori elevii sînt neastimperați, obraznici, chiar răi. Nimic însă nu justifică folosirea bătaii care, de altfel, n-are nici o eficiență educativă.

Lipsa de obiectivitate în notare este o altă cauză a unor stări con-

Prof. Lupu Nică, com. Brănești, Jud. Ilfov: În legătură cu propunerea făcută de profesorii Elena Diaconescu și Ion Gîjoi (articolul „Caietul dirigintelui”, din „Tribuna școlii” nr. 85) de a se edita un caiet al dirigintelui, ne spuneți că și dv. v-ați „schițat un plan cu câteva capitole principale pe care trebuie să le cuprindă un astfel de caiet”, pornind de la constatarea „unei mari diversități de păreri care există în ceea ce privește documentele dirigintelui — de la o școală la alta și de multe ori chiar în cadrul aceleiași școli. Acesta — ne scrieți în continuare dv. — ar duce la o oarecare apropiere în felul de a-și concepe diriginții munca (fără a exclude posibilitatea unei diversități în funcție de mai multe condiții)”.
 În ceea ce privește dorința dv. de a vă împărtăși experiența concretă în acest sens, vă rugăm să ne trimiteți acel plan despre care ne vorbiți, pentru a-l studia și a-l populariza în cazul în care va fi găsit util.

Inv. N. Popescu, Școala generală Ciuta, com. Măgura, Jud. Buzău: Ne bucurăm intenția dv. de a colabora la revista noastră, care de fapt este o tribună a învățătorilor și profesorilor din întreaga țară. Articolele care ne interesează nu sînt altele decît cele care ar interesa masa mare de colegi ai dumneavoastră: articolele care discută problemele cele mai ac-

tuale ale școlii, care le analizează din unghiuri de vedere noi, originale și dau soluții bine argumentate și fundamentate științific. În acest cadru, articolul dv., care deși este bine scris și abordează un aspect foarte important al muncii educato-rului de la orice nivel: cunoașterea elevului pe parcursul întregii sale evoluții, — comunică cititorului date cunoscute, pe care le-ar putea găsi și în manualele de specialitate psihopedagogică. Marginalul „Opinii”, pe care l-ați adăugat la titlul articolului, ne face să vă îndemnăm să vă revedeți materialul, astfel încît el să conțină o contribuție mai originală (și, prin aceasta, mai interesantă pentru cititori) în elucidarea problemei.

Prof. Constantin Iovu, Iași: O anchetă pe care ați făcut-o la două școli cu privire la economia timpului elevului v-a condus la concluzia că „nu avem clase suprasolicitate (în cazul anchetei noastre), dar pot fi zile cu orar încărcat sau etape școlare (tezele, ultimul trimestru pentru anii IV); apoi avem materii, profesori care pot supraîncărca și, foarte adesea, elevi supraîncărcați” cu toate efectele negative asupra stării lor psihofiziologice.

Din păcate, recomandările pe care le dați pentru a evita asemenea carențe, deși juste, sînt formulate la modul general. De pildă, cereți pe

bună dreptate „respectarea riguroasă a unui regim rațional de muncă” (dar care ar fi acel regim?), „un orar judicios alcătuit” (care sînt principiile alcătuirii lui și ce greșeli mai reprezentative se fac?), „temele date acasă să fie bine chibzuite”, „lecțiile metodice prezentate” etc.

Dr. Nicolae Opreanu, Cluj: Am reținut din scrisoarea dv. observația că în organizarea practicii tehnico-productive a elevilor „s-au neglijat unele aspecte ale igienei școlare și a muncii, ajungîndu-se la unele categorii de elevi la o activitate ce depășește uneori pe aceea a unui adult”. În continuare, subliniați, cu deplin temei, — că „la întocmirea programului integral de activitate complexă din școală ar fi bine să fie consultați și specialiștii din Inspectoratele sanitare de stat și de medicină școlară” și cereți ca „familiiile și cadrele didactice să manifeste mai multă grijă pentru sănătatea elevilor”. Transcriem și ultima propunere a dv. care ni se pare foarte judicioasă, pentru a sta în atenția forurilor de resort: „problemele legate de sănătatea elevilor trebuie reconsiderate exact așa cum au fost reconsiderate programele analitice și conținutul activităților școlare și extrașcolare”.

A. CERNEA

Educația și cinematograful

În această epocă a audio-vizualului influența filmului asupra publicului este enormă (V. „Psihosociologia culturii de masă” — Editura științifică, 1968 și „Contribuții la sociologia culturii de masă”). Sigur că nu poate fi vorba de o influență directă, ci de una mai subtilă prin intermediul emoției estetice. De aceea, etichetele provoacă reacții inverse: „Interzis tinerilor sub 18 ani” mărește tentația vizionării, iar „Film educativ pentru tineret și copii” reduce din interesul publicului, care consideră că filmul este declarat educativ (a se citi moralizator) și mai puțin realizat din punct de vedere artistic.

Nu greșim cînd susținem că educația se poate face cu orice gen de filme adresate tuturor categoriilor de spectatori. Sînt educative filmele istorice: „Dacia”, „Columna”, „Mihai Viteazul”, pentru că își aduc contribuția la formarea sentimentelor patriotice, dar și filmele cu un pronunțat caracter social, militant: „Lupeni '29”, „Golgota”, „Canarul și viscolul”, „Duminică la ora 6”, sau basmul „Tinerete fără bătrînețe”, în care regizoarea Elisabeta Bostan exemplifică lupta dintre bine și rău, triumful binelui, frumusețea morală a poporului român.

Toți sînt de acord că prin film se poate și trebuie să se facă educație. Dar cum să se facă? În primul rînd, caracterul educativ al filmului trebuie implicat în temă și nu expus didacticist. El trebuie să reiasă din rezolvarea conflictului, din psihologia personajelor și din mesajul umanist pe care-l poartă. Mai dificil este să faci un film de actualitate cu un pronunțat caracter educativ fără a cădea în desuetudine, în didacticism plat. „Casa neterminată”, „La vîrsta dragostei”, „Gaudemus igitur”, „Ultima noapte a copilăriei” ș. a. au ridicat probleme reale ale tineretului din acei ani. Dar viața de astăzi, trăirile cotidiene ale diverselor categorii de tineri, de ce nu sînt prezentate suficient pe ecran? Trebuie sondate noi medii sociale, analizate mii de întîmplări din amplul proces de construire a socialismului pentru a desprinde sensurile morale ale existenței noastre. Pentru a putea face educația comunistă a maselor (și în special a tineretului), credem că personalitatea cineastului trebuie dublată de cea a pedagogului, care va „aviza” autenticitatea relațiilor înfățișate, va da sugestii pentru a se evita prezentarea superficială, schematică, a vieții sociale.

EMIL CILANU

CURIER

Paula Catană, director, Liceul pedagogic, Galați: Liceele pedagogice sînt licee de specialitate — așa cum este stabilit prin lege — chiar dacă (organizatoric) depind de aceleași organe, de care depind unitățile școlare din învățămîntul de cultură generală. De aceea, ele aplică întotdeauna regulile stabilite pentru liceele de specialitate, cu excepția cazurilor cînd se precizează acest lucru.

Ca urmare, și în problemele privind plata cu ora, se aplică regulile stabilite pentru învățămîntul de specialitate, așa cum este reglementat prin precizările Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 100 000/1972. În consecință, directorii și directorii adjuncți ai liceelor pedagogice se încadrează în prevederile pct. 5 din precizările nr. 100 000/1972, iar nu în cele ale pct. 3 din aceleași precizări, care se aplică numai în cazurile indicate în textul lor.

Un grup de maștri-instructori de

la Școala profesională specială nr. 5 a Ministerului Muncii: Problema personalului didactic din unitățile școlare ale învățămîntului profesional și tehnic, care nu are studiile indicate în art. 9 al Statutului personalului didactic, a fost lămurită de Ministerul Educației și Învățămîntului prin ordinea nr. 1948/1972 și 2616/1972. Ca urmare, în afara profesorilor care au studiile indicate în Statut, mai pot fi menținuți ca profesori de specialitate titulari și cei care au studiile echivalente arătate în art. I și II din „Normele pentru stabilirea studiilor echivalente” (aprobată cu ordinul M.E.I. nr. 1948/1972) pentru a preda la anumite școli sau discipline. De asemenea, sînt menținuți ca titulari și maștrii-instructori care au studiile arătate la art. IV din aceleași norme, chiar dacă nu au studiile indicate în Statut.

Pentru școlile speciale de reeducare și școlile profesionale speciale din subordinea Ministerului Muncii, în art. III al normelor sus-menționate, sînt arătate de asemenea studiile echivalente care dau dreptul la menținerea sau încadrarea ca profesor în aceste unități școlare.

În ceea ce privește personalul didactic de cultură generală de la

unitățile școlare din învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate, acesta beneficiază în continuare de normele de echivalarea studiilor aprobate prin ordinul M.E.I. nr. 766/1970 pentru învățămîntul de cultură generală. Profesorii de cultură generală care nu au însă diploma de licență a unei universități, vor fi transferați, treptat prin grija inspectoratelor școlare, la unitățile școlare pentru care au studii corespunzătoare.

În situațiile în care, în lipsa unor solicitanți cu studii corespunzătoare, în unele funcții didactice de predare sînt utilizați suplinitorii potrivit art. 233 din Statutul personalului didactic, salarizarea acestora se va face în conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 2841/1968, adică acești suplinitori vor fi retribuiți ca personal didactic fără pregătire corespunzătoare (profesor cu bacalaureat sau maștru-instructor categ. II de studii) sau — dacă este cazul — vor putea primi salariul potrivit studiilor echivalente de Ministerul Educației și Învățămîntului, dar fără a putea fi considerați titulari.

TH. LEONESCU

EMMA GHERGHEL

„Intrare la Muzeul Satului”

Expoziția republicană de pictură, sculptură și grafică a profesorilor de arte plastice

ALEXANDRU DRĂGOI

„Flori”

Recenzie

„Inițiere în Cobol”

Ed. tehnică, 1972

Seria de inițiere — automată — Informatică, Electronică, Management care apare la Editura tehnică, s-a îmbogățit cu o nouă lucrare intitulată „Inițiere în Cobol” și care este semnată de matematiciana Margareta Drăghici de la Centrul de calcul al Universității București. Autoarea face parte din prima serie de cercetători care, în anul 1968, după instalarea calculatorului I.R.M. 380/30 la Centrul amintit mai sus, a învâțat să lucreze pe un calculator modern, pentru a putea preda un curs modern. Este prima carte în limba română care tratează limbajul COBOL și care corespunde unei necesități stringente, căci este bine cunoscută tendința permanentă de a se înlocui procedeele clasice de rezolvare a problemelor de gestiune a întreprinderilor prin cele automate. Acest limbaj este unul din instrumentele de bază în programarea acestei clase de probleme (economice, financiare și chiar științifice) fiind ușor de asimilat și aplicat, în ultimii ani, de către programatorii centrelor de calcul. Pentru a veni în sprijinul celor ce doresc să se inițieze în acest domeniu al calculatoarelor, autoarea prezintă în volum atît lucrul pe sistemul de operare al calculatorului românesc FELIX C-256, cit și al altor calculatoare, ur-

mînd ca scrierea efectivă a programelor să fie precedată de consultarea manualului de referință al firmei. Expunerea, bogată în exemplificări, se face în mod gradat, pornind totdeauna de la un suport intuitiv; cititorul este astfel condus către înțelegerea necesității diverselor elemente ale limbajului, ținîndu-se seama de caracteristicile clasei de probleme pentru care a fost conceput limbajul. De asemenea, sînt prezentate noțiuni de organizare și manevrare a datelor necesare programatorului în Cobol, diviziunile unei programe Cobol, tehnicile de lucru cu fișiere și păstrarea datelor.

În prefața lucrării, acad. prof. Grigore C. Moisil arată că „Rolul pe care, și în țara noastră, încep să-l joace calculatoarele este important nu numai pentru ingineri și economiști, pentru cei ce fac statistică, pentru fizicieni și chimiști, dar pentru toată lumea”. În continuare, reputatul savant român, unul din primii inițiatori ai introducerii calculatoarelor în țara noastră, afirmă că „A ști să folosești un calculator înseamnă să știi să-i dai de lucru, adică să știi ce să-i dai de lucru și să știi cum să-i dai de lucru, cu alte cuvinte, trebuie să cunoști disciplina de care te ocupi în vederea folosirii calculatorului; pe de altă parte, e nevoie să cunoști limbajul calculatorului”.

Lucrarea Margaretei Drăghici își propune astfel să contribuie la cunoașterea acestei probleme, adresîndu-se cititorilor care posedă noțiuni referitoare la funcționarea calculatoarelor.

H. L.

TVS integrată

Integrarea emisiunilor de TVS în lecțiile de recapitulare

Folosirea televiziunii școlare în lecțiile de recapitulare contribuie substanțial la:

— sistematizarea cunoștințelor; orientarea imaginilor pentru clarificarea și înțelegerea corectă a părților cu un grad mai mare de dificultate; sporirea interesului, a gradului de participare afectivă și a angajării elevilor în procesul de cunoaștere pentru obiectul respectiv; formarea capacităților cognitive cerute și, în special, a celei de sinteză; deschiderea gândirii elevilor spre orizonturi mai largi și conexiuni interdisciplinare.

Deoarece în acest an școlar au fost difuzate emisiuni de recapitulare pentru geografie (anul IV) și biologie (anul III), o mare parte dintre profesorii care le-au integrat au dobîndit o anumită experiență, pe temelul căreia s-a putut participa la discutarea temelor, pe care articolul de față își propune să o inițieze.

1. În condițiile folosirii TVS, tema de recapitulare este planificată anticipat și, în consecință, profesorul care intenționează să o realizeze este dator să-și organizeze procesul de învățămînt în așa fel, încît să-i asigure utilitatea și să-i valorifice conținutul.

2. Poziția cea mai corespunzătoare a mesajului TVS pare a fi în prima parte a telelecției de recapitulare. Cum acest deziderat nu poate fi realizat întotdeauna, integrarea mesajului obligă la realizarea unui proiect de tehnologie didactică de o factură specială, care să cuprindă activizarea dirijată a elevilor prin cit mai multe situații problematice, cărora să li se găsească soluții cu ajutorul achizițiilor anterioare ale elevilor. De ex. în telelecția „Fiziologia digestiei” o situație problematică utilă s-a formulat astfel: „Să ne imaginăm că sîntem primii cercetători care intenționăm să descoperim mecanismul complex al fiziologiei digestiei; ce căi ar trebui să investigăm pentru a obține informații exacte?”

3. Folosirea emisiunilor de TVS pare mai eficientă dacă se integrează ca atare, păstrîndu-se comentariul transmis. Oricît de bine pregătit ar fi profesorul care o integrează, el nu ar putea păstra sincroni-

zarea perfectă cu imaginea și, ceea ce pare mai important, nu va realiza proporția sunet/imagine, care în emisiuni este în general de 1/2.

4. Mesajul de TVS trebuie să apară ca un adevărat pretext pentru folosirea celorlalte mijloace de învățămînt existente în laborator. Ceea ce rămîne important este să li se atribuie funcții proprii situației de recapitulare. De ex. folosirea modelelor mute în această lecție are rolul de a favoriza stabilitatea comportamentelor formate anterior. La aceeași telelecție, un profesor a imaginat un model pe care erau desenate șase eprubete. El i-a îndemnat pe elevi să le folosească în timp ce executau primele faze ale citorva experiențe de biochimie, ca: amestec proaspăt de amidon și salivă, amestec mai vechi de amidon și salivă, ulei cu apă, ulei cu bilă, suc gastric, recoltat de la un om normal, suc gastric recoltat de la un om nevrotic, etc. Problemele de rezolvat vizau interpretarea fenomenelor care au loc. După ce elevii și-au formulat părerile cu ajutorul modelului mut, profesorul a finalizat experiențele (cu ajutorul unor substanțe indicatoare etc.) confirmînd sau infirmînd rezultatele presupuse de elevi.

Pentru o altă situație, au fost folosite în paralel două clișee radiografice ale unei vezici biliare pe care se puteau observa cu ușurință diferențe de volum. Problema a fost să se precizeze care dintre ele a fost făcută înainte și care după prînz, cerîndu-se și specificarea alimentului care ar fi putut determina modificările observate.

Deosebit de eficiente s-au remarcat și modelele care au permis sinteza întregului proces de digestie pe o singură schemă, corelîndu-se anatomia cu fiziologia, succesiunea proceselor, locul de producere, transformările chimice, catalizatorii participanți etc. deci, datele pe care elevii le achiziționaseră în momentele și lecții diferite. Cu același prilej, elevii au fost ajutați să-și asimileze noi instrumente folosite într-un proces modern de autoinstruire.

5. Ținînd seama că, în telelecția de recapitulare, profesorul își poate manifesta larg competența și capacitatea de creație, proiectele de tehnologie didactică realizate cu aceste prilejuri ar putea fi adunate pentru a fi discutate în cercurile de specialitate sau chiar publicate în materialele Caselor județene ale corpului didactic, pentru a folosi profesorilor mai tineri sau celor care doresc să participe la acțiunea deschisă de inovare a didacticii specialității.

Dr. ALEXANDRU GHEORGHIU
VIRGINIA CREȚU
Institutul de cercetări pedagogice

ZAMFIR
DUMITRESCU

Portretul pictorului
Corneliu Baba

Expoziția republicană de pictură, sculptură și grafică a profesorilor de arte plastice

În sala Dalles din București, a avut loc, de curînd, vernisajul primei expoziții republicane a profesorilor de arte plastice din învățămîntul nostru de toate gradele. Expoziția s-a deschis sub auspiciile Ministerului Educației și Învățămîntului, Societății profesorilor de muzică și desen din Republica Socialistă România și a fost organizată cu sprijinul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Socialistă România și Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură.

Se întîlnesc, pentru prima dată, la o expoziție cu caracter republican, 232 de lucrări de pictură, 40 de lucrări de sculptură și 54 de lucrări de grafică, reprezentînd activitatea artistică a unui număr de 218 exponanți din rîndul cărora se impun numele unor artiști de frunte ai plasticii românești ca: Corneliu Baba, Alexandru Ciucurencu, artiști ai poporului; Brăduț Covaliu, Ion Silișteanu, Gheorghe Șaru, Lucian Murnu, Mac Constantinescu și alții.

Sînt expuse lucrări de o mare diversitate tematică și modalități diferite de reprezentare, unele cu bune rezultate, altele deficitare din punct de vedere al clarității, al înțelegerii mesajului artistic.

Voi cita cîteva din acele lucrări care prin conținutul lor dovedesc o preocupare mai directă, mai apropiată, de problemele artei contemporane. Consemnăm la tematica evenimentelor istorice: „Execuția brincovenilor”, „Moartea lui Tudor” (Ion Grigorescu). La lupta clasei muncitoare: „In ilegalitate” (Mircea Horia Asciu), „Pregătire pentru demonstrație” (Veronica Grîdinoac). Aspecte din viața oamenilor muncii de la orașe și sate: „Muncă patriotică” (Aurelia Heinrich-Belicincu); „Teșitoare” (Angela Delmondo); „Laminorul” (Mircea Rotaru-Putna); „Nocturnă la rafinăria din Cîmpina” (Victoria Faranga); „Santier naval” (Mihai Dăscălescu); „Construcțiile patriei” (Virginia Videa); „La sfat” (Brăduț Covaliu); „Sărbătoarea satului” (Doina Boceanu); „Țărancă” (Traian Brădean); „Diminețile pescarilor” (Vasile Melica).

Cenaciul artelor frumoase „Ion Andreescu” al Casei corpului didactic din București este reprezentat prin lucrări de pictură și grafică ale profesorilor: Eugenia Brateș, Aurelia Ionescu-Conolov, Ecaterina Delighioz, Alexandru Drăgoi, Rodica Dracea, Maria Frînculescu, Emma Gherghel, Constanța Manolescu, Marius Popescu, Mircea Saulea, Alexandrina Zberca.

Sculptura este axată pe un conținut realist. În spațiu, dimensiunile și sensurile realității sînt mai ușor de restabilit prin volume care oferă posibilități pentru un contact mai direct între artist și spectator. Întîlnim și aici cîteva portrete: „Decabal” (Valeriu Giurmacu); „Caragiale” (Nicolae Pascu-Brașov); „Vlahuță” (Eugen Lungu); „George Enescu” (Constanța Iancu) și alte subiecte — „Avînt” (Gyenge Imre); „Jertfă” (Jecza Petru) — evocări care măresc sfera preocupărilor tematice. Aș menționa, de asemenea, compozițiile lui Gheorghe Tojan și Crina Ionescu care se remarcă prin acuratețe compozițională și rafinament.

La pictură și grafică — reprezentate cu cel mai mare număr de lucrări — trebuie să menționăm discrepanța dintre denumirea unora dintre ele și conținutul lor la care se mai constată și o tratare compozițională sau cromatică neadecvată. Unele lucrări sînt sterile, lipsite de sinceritate, șablonarde, datorită goanei autorilor lor după un așa-zis „modern” care le scoate din perimetrul concordanței cu realitatea. Altele exaltă incertitudinea, magia cromatică prin exuberanță policromă, cu o claviatură docilă, sub scuză intenției, nematerializată, de a realiza o sinteză de stil și expresie. Este greu să ceri spectatorului să aprecieze atari lucrări absconse.

Condiția sa de educator reclamă ca profesorul de desen să fie consecvent cu exigențele de gust estetic. Elevul trebuie să fie ținut în concordanță cu ceea ce îi cere școala azi și ceea ce-i va cere viața mîine. Profesorul trebuie să asigure racordarea gustului estetic al elevului la idealurile morale și estetice ale societății. Și pe această cale, tinerii pot fi educați să răspundă cerințelor complexe ce se ivesc și se vor ivi în evoluția firească a societății noastre, în toate compartimentele ei.

Sînt demne de remarcat exemplele școlilor din Vulturești — Araș și Afumați — Ilfov, unde munca artistică, dusă cu elevii de către profesorii de desen, a dat rezultate excepționale, mult apreciate în țară și străinătate.

Fără îndoială că activitatea creatoare desfășurată în afara catedrei de profesorii de arte plastice trebuie să constituie un exemplu pentru viitoare generații. Ele așteaptă încă de pe acum teme majore, cu larg orizont ideologic și estetic, care să dea expresie contemporană procesului de formare artistică, axat pe realitățile societății noastre socialiste.

C. BIVOLARU

Conținutul educației și omul multilateral dezvoltat

În cursul ultimelor decenii, explozia științifică a exercitat o influență covârșitoare asupra conținutului instruirii școlare. Dacă în prima jumătate a secolului XX teoria științifică nu ocupa decât un rol infim în programele școlare, astăzi ea figurează și în învățământul elementar. În legătură cu aceasta, pedagogul I. S. Bruner¹⁾ afirmă că „este posibilă predarea sub o anumită formă a principiilor fundamentale ale oricărei discipline, oricui și la orice vîrstă”.

Profesorul V. Davidov a aplicat experimental la Școala nr. 91 din Moscova programe noi, pentru a apropia și mai mult învățământul elementar de știință. Principala problemă de care s-a ocupat a fost prezentarea noilor materii, pentru ca elevul să pătrundă într-un domeniu necunoscut în mod rapid și cu bune rezultate. Astfel, elevii au fost inițiați încă din clasa I în morfologie, apoi în sintaxă. La sfîrșitul anului V de studii, ei termină de învățat gramatica. Programa de matematică este și mai spectaculoasă. Din primele zile de școală, elevii învață ce sînt egalitatea, inegalitatea și ecuațiile elementare. Relațiile matematice sînt exprimate prin cifre, dar și cu ajutorul literelor.

Apropierea educației de știința modernă s-a accentuat în mare măsură și datorită cooperării strînse dintre oamenii de știință, educatori și psihologi.

Nu trebuie scăpat însă din vedere faptul esențial, că conținutul și structura educației sînt determinate de obiectivele acesteia. Referindu-se la acest aspect, W. Okón (cercetător polonez) afirmă că, avînd în vedere importanța procesului de învățămînt pentru construcția socială, școala are în prezent sarcina de a forma omul multilateral, factor activ în perfecționarea societății, edificarea celei de mîine, unde progresul științific este hotărîtor²⁾. Pentru atingerea acestui scop, programele de învățămînt vor trebui modificate radical, în mai multe direcții: realizarea unor programe noi, care să reflecte realizările științei moderne; eliminarea definitivă a detaliilor și

amănuntelor inutile, fără aplicații practice; ierarhizarea și structurarea materialului pedagogic în sensul acordării întințității principiilor și ideilor generale, unde „modelele” și descrierile servesc la înțelegerea legilor fundamentale; individualizarea activității elevului într-o manieră care să simplifice trecerea de la teorie la practică; elaborarea unui număr sporit de practici pentru facilitarea transformării mediului biologic și social cu ajutorul cunoștințelor teoretice și practice căpătate în școală; introducerea în procesul de învățămînt a ideilor și valorilor umane.

Va trebui acordată o atenție sporită activităților cognitive, eliminîndu-se memorizarea și stimulîndu-se metoda dialogului viu, elaborarea de idei. Activitățile productive vor trebui să faciliteze aplicarea în practică

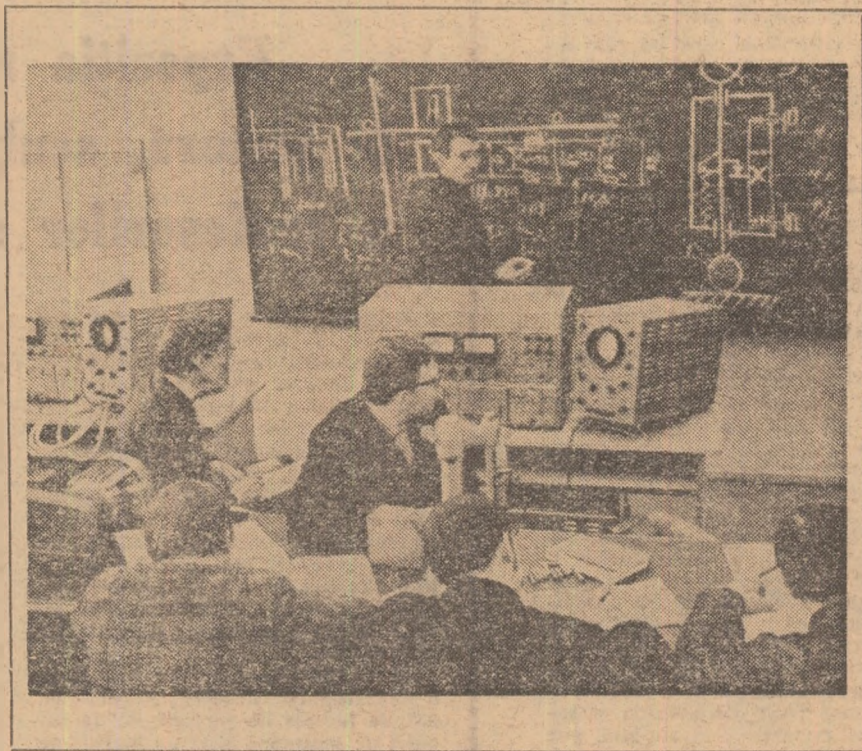
a noilor teorii științifice, învățămîntul politehnic oferind un excelent teren acestui scop.

În sfîrșit, W. Okón accentuează asupra următoarelor obiective ale școlii moderne: pregătirea tinerilor și adulților pentru îndeplinirea îndatoririlor lor de cetățeni, îndeplinirea sarcinilor profesionale, organizarea judicioasă a timpului liber, a vieții particulare și, ceea ce este mai important, pregătirea lor pentru a participa în mod activ la viața socială, la edificarea societății viitoare.

C. BASILIADE

1) I. S. Bruner: The Process of Education, Cambridge, Harvard University Press, 1961.

2) „Conquêtes pédagogiques et homme global” („Perspectives”, nr. 3, v. II, 1972).

De aici începe lumea...

După „Prosvetni pregled” (Revista de cultură) din R. S. F. Iugoslavia

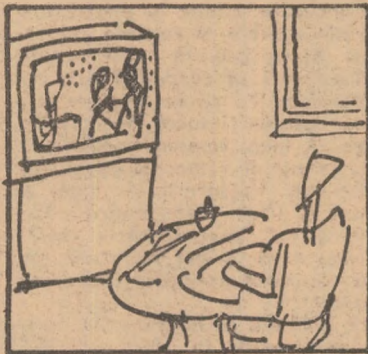
Educatori severi. Da sau nu?

În pedagogia socialistă, una din regulile de bază este respectarea reciprocă și înțelegerea în educație — între elev și educator. Respectarea personalității elevului este condiția fără de care nu se poate forma un tînar corespunzător, matur, capabil pentru o viață constructivă. Aceasta este, fără îndoială, o cucerire deosebit de însemnată a pedagogiei și culturii în general. Practica muncii de fiecare zi cu copiii ne arată că profesorii și educatorii au acceptat, în general, această teorie.

Educatorii trebuie, sau nu, să fie severi? La această întrebare încearcă să răspundă Djuro Svrđlin în revista „Familia și copilul” (Periodica I dijete) nr. 1 din ianuarie 1973. Cînd se știe că una din cele mai importante funcții ale educației este astăzi aceea de a stimula și încuraja dezvoltarea copilului, nu doar aceea de a-i furniza cunoștințe, atunci este clar că această funcție o pot îndeplini cu greu acei educatori care sînt egocentriți, care construiesc cu greu o punte între ei și copii. Aceștia sînt, așa-numiții educatori autoritari, severi și intransigenți, spune Djuro Svrđlin. Astfel de educatori nu sînt de dorit pentru că nu pot realiza o legătură spirituală între ei și copii, legătură fără de care nu se poate cunoaște lumea interioară a copilului, condiție esențială pentru ca educatorul să-și poată exercita influența sa etică asupra tînarului. Deci, educatorul autoritar nu este deloc de dorit pentru tineri. Pentru că, prin atitudinea lui de fiecare zi, determină închiderea în sine a copilului, neîncrederea, comportament agresiv și alte urmări nedorite. Există destule exemple în jurul nostru care confirmă acest lucru. Astfel de educatori provoacă teama permanentă a copiilor, înhibarea lor și chiar rezultate slabe la învățătură. Deși nu sînt rău intenționați, acești educatori obțin efecte contrarii. Din cauza stării emoționale, copilul este incapabil de a se angaja total din punct de vedere intelectual. Acestea sînt situațiile cînd elevul nu poate spune nici măcar ceea ce știe (acasă știe, dar la școală, cînd este examinat, tace sau dă răspunsuri greșite).

Dacă profesorul nu este model pentru copii, pe toate planurile, el nu trebuie să aștepte acest lucru de la copii. „El nu pot da mai mult decît primește”, spune Djuro Svrđlin.

Învățămînt complet prin televiziune

Prima rețea de televiziune școlară în Japonia care oferă un ciclu de învățămînt complet, a fost inaugu-

rată oficial la începutul acestui an școlar în orașul Tateyama. Deși în învățămîntul japonez se folosesc pe o scară largă mijloacele audio-vizuale, televiziunea școlară, acestea nu au un program comun. De aceea, experiența din Tateyama a stîrnit un viu interes în rândurile pedagogilor și specialiștilor.

Comisia municipală pentru educație din Tateyama a aprobat, în 1970, crearea unei rețele comune de televiziune, care leagă grădinițele, școlile primare și secundare din localitate, astfel ca fiecare elev să beneficieze de lecțiile celor mai buni profesori și învățători. În 1971 a fost construit un centru de emisiune, o clădire modernă cu 2 etaje în care se află un centru de documentare, un studio dotat cu 5 camere de luat vederi, o sală de regie, dotată cu aparate de selectarea imaginii, reglarea sunetului, reproducerea documentelor, magnetofoane cu casete și cu o cabină de proiectare. Totodată au fost instalate dispozitive de receptarea imaginii în 38 de puncte ale orașului: în 9 grădinițe, 12 școli primare, 7 școli secundare și 10 săli municipale. Legătura între centrul de emisiune și aceste dispozitive — care, la rîndul lor, transmit imaginile celor 319 aparate de televiziune instalate în sălile de clasă — este asigurată de o rețea de cabluri co-

axiale în lungime de 45 de km. Acest centru de emisiune transmite pe 4 canale: 3 canale pentru transmisiune de la centru la școli și unul pentru transmisiuni de la școli la centrul de emisiune. Deci, diferitele programe educative sînt transmise pe 3 canale, iar camerele de televiziune mobile, instalate în fiecare școală, permit transmiterea unor emisiuni de la școală la centru. În plus, un circuit telefonic între centru și școli permite o legătură directă între acestea pe baza unor întrebări și răspunsuri.

Centrul de documentare înființat în 1965 dispune deja de sute de materiale didactice sub formă de filme și diapozitive. Lecțiile care urmează să fie transmise sînt pregătite de profesorii și tehnicienii centrului. În timpul transmisiunii, centrul de emisiune poate repeta de mai multe ori aceeași imagine pe baza unui apel automat de la televizoare. Astfel, profesorul are posibilitatea să explice mai amănunțit problemele ce i se par dificile. Rolul preponderent în acest sistem de televiziune școlară îl are profesorul, televiziunea avînd un rol auxiliar. În viitor, această rețea de televiziune din orașul Tateyama va servi și la educația permanentă a adulților.

J. FARKAȘ

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură